יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 261	Łódź, Wtorek, 14 listopada 1933 r.	עלפטער יאהרגאנג	לאדז, דינסטאג, כ״ה מרחשון תרצ״ד	№ 261

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל

די דייטשען וועלען זיך אין דער צו־קונפט שעמען פאר די גרויזאמקייטען געגען יודען

זאגט הערבערט סעמועל אין ענגלישען פארלאמענט

דעבאַטען אין ענגלישען פאַרלאַמענט וועגען ענטוואפנונג. — דייטשלאנדס אַרויסטריט פון דער פעלקער־ליגע. — פאַרוואורפען פון דער לייבאָר־פּאַרטיי. — מאַקדאָנאַלדס ענטפער. — אָפּגעוואָרפען דעם אונצוטרוי־פאַרשלאָג.

לאנדאן, 13 (ספ. טעל.).

אין ענגלישען פּאַרלאַמענט זענען היינט געפירט געוואָרען דעבאַטען איבערן פאָרשלאָג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי אויסצודריקען אומצוטרוי דער רעגירונג פאַר איהר ענטוואָפנונגס־פּאָליטיק. דער רעפערענט פון האָזיגען פאָרשלאָג האָט בעשולדיגט, אַז די רעפּרעזענטאַנטען פון דער רעגירונגס־ריכטונג און אויך די מיטגלידער פון דער רעגירונג האָבען אין זייערע רעדעס געגעבען חשק יאַפּאַן זיך אָפּצוטרעטען פון דער פעלקער־ליגע און דערמיט געשאַפען אַ יסוד צום איצטיגען קריזיס אין דער ליגע. ווייטער שטעלט זיך דער רעפערענט אָפּ אויף דער לאַגע אין דייטשלאַנד און זאָגט, אַז דאָס, וואָס עס געשעהט אין דייטשלאַנד איז אַן אינערליכע פראַגע. די ענגלישע רעגירונג דאַרף דעצידירען צו די שטרעבען צו ענטוואָפנונג אָדער צו בעוואָפנונג און פאַר פאָדערט די רעגירונג זאָל ענטפערען אויף וואָס פאַר אַ בעדינגונגען די דייטשען דאַרפען צוריק קומען צו דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, און אַז מען דאַרף די דייטשען געבען פולשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג.

אין זיין תשובה האָט מאַקדאָנאַלד געזאָגט, אַז די דייטשע גלייכבערעכטיגונג האָט געזאָלט דערגרייכט ווערען עטאַפּענווייז און אין משך פון דער צייט האָט געזאַפט אויסגעפיהרט ווערען די ענטוואָפנונג. דער דאָזיגער פּלאַן איז געווען געשטיצט אויף אַ גאַראַנטי פון אַ פאַרזיכערונג, פאַרפליכטעט, דורך די גרויסע מלוכות, אַז מען זאָל זיך נישט יאָגען צו אַן איבערגעוויכט פון בעוואָפנונג אויף וואָס די דייטשען האָבען מסכים געווען אין דעצעמבער פ. י.

מאַקדאָנאַלד זאָגט ווייטער, אַז עס איז נישט דאָ קיין שום ספק, ווער עס בעמיהט זיך צו צעשטערען די זאַבלאַגע און ווייזט אָן, אַז ווער עס בעמיהט זיך צו עבהערען די דערמאָהנטע שטעלונג, דער אַרבייט געגען דער ענטוואָפנונג.

דער מיינונגס־אויסטויש, וואָס קומט איצט פאָר איז נישט אַנטי־דייטש, נאָר פּראָ־אייראָפּעאיש. אויב די דייטשען וועלען טראָגן אַלעם דעם, דאַן נישט צוריקגיין צו דער ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ, הייסט עס נישט, אַז די קאָנפערענץ קען נישט ווייטער געפיהרט ווערען. די ענגלישע רעגירונג איז דעצידירט ווייטער צו פיהרען די ענטוואָפנונגס־אַקציע, נאָר נישט לויט דער אָנווייזונג פון אַ פּאַרטיי־פּאָליטיק, נאָר לויט אַן איבערנאַציאָנאַלער פארשטענדיגונג.

אין נאָמען פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי האָט גענומען אַ וואָרט הערבערט סעמועל וועלכער האָט קריטיקירט די טעטיגקייט פון דער רעגירונג אַלס נישט גענוגענד און אַ אָפּשלעפּענדע. דער רעדנער פּראָטעסטירט שאַרף דעם איצטיגען רעזשים אין דייטשלאַנד פאַר פאַרפאָלגען יודען:

הערבערט סעמועל האַלט, אַז די דייטשען וועלען שפּעטער עפענען די אויגען און וועלען זיך שעמען פאַר די גרויזאַמקייטען, וואָס זיי בעגעהען אין דער פּאָליטיק בנוגע יודען. מען קען פאָרדערסטנס נישט אָפּלייגען די ענטוואָפנונג צו וועלכע דער ווערסאַילער טראַקטאַט פאַרפליכטעט מאָראַליש די גאַנצע וועלט.

סעמועל האַלט אַז מען מוז פיהרען אַן אַקטיווע ענטוואָפנונגס־פּאָליטיק און ענגלאַנד מוז מיטאַרבייטען מיט אַנדערע מלוכות אין די ראַהמען פון דער פעלקער־ליגע, מיטן ציל צו שליסען אַזאַ קאָנווענץ וואָס די דייטשען זאָלען קענען אָננעמען.

די דעבאַטע האָט פאַרענדיגט מיניסטער סיימאָן, וועלכער האָט פאַרגעלייגט, אָפּצוּוואַרפען דעם פאַרשלאַג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי.

אין דער אָפּשטימונג איבער דער ענטוואָפנונגס־פּאָליטיק פון דער רעגירונג, איז מיט 409 שטימען געגען 54 אָפּגעוואָרפען געוואָרען דער פאָרשלאַג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, געגען דער ענטוואָפנונגס־פּאָליטיק פון דער רעגירונג.

די ליבעראַלע דעפּוטאַטען פון סעמועלס גרופּע האָבען זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

וואַן דער לובע האָט שוין אויפגעהויבען דעם קאָפּ

ווייטערדיגער פּראָצעס וועגען אונטערצינדען דעם רייכסטאַג

בערלין, 13 (ספ. טעל.).

דער פּראָצעס וועגען אונטערצינדען דעם רייכסטאַג קומט שוין פאַר די לעצטע וואָך אין בערלין.

אין דער קומענדיגער וואָך וועט דער פּראָצעס איבערגעטראָגען ווערען קיין לייפּציג.

די סענסאַציע פון היינטיגען טאָג, איז די האַלטונג פון וואַן דער לובע. אין גאַנצען נישט דערוואַרטעט, איז וואַן דער לובע אַריינגעקומען אין זאַל מיט זיכערע טריט, מיט אַן אויפגעהויבענעם קאָפּ און קוקט מיט לעבעדיגע בליקען.

דער פאָרזיצער האָט פאָרגעשטעלט דעם בעשלוס פון טריבונאַל, וועלכער לאָזט צו אַלס עדות דעם פאָרזיצער פון דער האָלענדישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. ער דאַרף עדות זאָגן פאַר וואָס וואַן דער לובע איז [illegible] געוואָרען פון דער פּאַר־[illegible]טיי.

דער טריבונאַל האָט אָפּגעוואָרפען דימיטראָווס אַ רייהע פאָרשלאָגען.

אַ זאַמעל־אַקציע צווישען וואָהלינער יודען

אויף אַן אַעראָפּלאַן פאַר דער פּוילישער אַרמעע

ראָוונע (יט״א) אויף אַ פייערליכער פאַרזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען אין טאָג פון 15־יעהריגען יוביליאום פון פּוילענס אומאָפּהענגיגקייט איז אין ראָוונע אָפיציעל פּראָקלאַמירט געוואָרען אַ זאַמעל־אַקציע צווישען די וואָהלינער יודען — איבערצוגעבען אַן אַעראָפּלאַן אַלס מתנה דער פּוילישער אַרמעע. אין ראָוונע זענען פאַרשיכט אויפגערופען פון ראַבינאַט, קהלה, ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס א. א., אין וועלכע די יודישע געזעלשאַפט אין וואָהלין ווערט אויפגעפאָדערט זיך וואַרים אָפּצורופען אויף דעם אַפּעל דורך פרייוויליגע בעשטייערונגען לטובת דער אַקציע.

יודישער קריגס־פרייוויליגער אין דייטשלאַנד בערויבט פון זיין בירגערשאַפט

בערלין (יט״א) אין היידעלבערג האָט פאַרלוירען זיין דייטשע בירגערשאַפט אַ יוד, וואָס שטאַמט פון קאָנגרעס־פּוילען און וואוינט שוין זייט 27 יאָהר אין היידעלבערג. בעת דער מלחמה איז ער פרייוויליג אַריינגעטרעטען אין דייטשען סאָלדאַטען־דינסט און האָט שפּעטער געדינט אין דער לופט־פּאָליציי.

---

20 יודישע שניידער־אַרבייטער

וועלען דעפּאָרטירט ווערען פון קובאַ

האַוואַנאַ (יט״א) העכער 20 יודישע שניידער־אַרבייטער זענען דאָ אַרעסטירט געוואָרען, פאַר בעטייליגען זיך אין אַן אַרבייטער־פאַרזאַמלונג, וואָס האָט זיך בעשעפטיגט מיט ריין־עקאָנאָמישע פראַגען.

דער קובאַנער אינערן־מיניסטער ד״ר גראַיטע ראָאַס, האָט ערקלערט די פאַרשטעהער פון דער פּרעסע, אַז די גאַנצע גרופּע אַרבייטער וועט דעפּאָרטירט ווערען אָהן שום געריכט, לויט׳ן דעקרעט פון פּרעזידענט גראַו סאַן מאַרטין.

דער האַוואַנער יודישער יורידישער קאָמיטעט, וועלכער איטערווענירט געוועהנליך אין אַזעלכע פעלען, האָט זיך נאָך נישט ענטשלאָסען צו אינטערווענירען מוראַ־האָבענדיג פאַר אַ פאַרשטאַרקונג פון דער אַנטי־יודישער אַגיטאַציע אין קובאַ.

אויף אַמונדסען׳ס שפּורען

מאָסקווע, 13 (ספ. טעל.)

די סאָוויעטישע פּאָלאַר־עקספּעדיציע האָט געפונען אין דער נאָהענט פון אינזעל אַלעקסעי אַ נאָטיץ־בוך פון פּאָלאַר־פאָרשער אַמונדסען.

דאָס נאָטיץ־בוך טראָגט דעם דאַטום פון 20 מאַי 1919, און איז געשריבען אין נאָרוועגיש.

קוזיסטע ווילדעווען אין יאַסי

בוקאַרעשט (יט״א) פון יאַסי ווערט מיטגעטיילט, אַז צוויי יודישע יונגעליייט, וועלכע זענען פאַרבייגעגאַנגען נעבען דעם קוזיסטען־קלוב, זענען אַרומגערינגעלט געוואָרען דורך כוליגאַנעס, וועלכע האָבען זיי אַריינגעשלעפּט אין קלוב און מערדערליך צעשלאָגען.

אַרויסשטויסונג פון יודישע דאָקטוירים

פון די בערלינער קראַנקען־קאַסען ווערט נאָך אַלץ פאָרטגעזעצט

בערלין. (יט״א) דער רייכס־קאָמיסאַר פאַר׳ן דאָקטוירים־וועזען ד״ר וואַגנער שרייבט אין לעצטען נומער פון „דייטשען ערצטענבלאַט״, אַז די טעטיגקייט אין העכסט נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישען גייסט אויפ׳ן געביט פון דאָקטוירים־וועזען איז נאָך ווייט נישט פאַרענדיגט, בעזונדערס אין בערלין, וואו טראָץ דער דורכפיהרונג פון די געזעצליכע בעשטימונגען זענען נאָך אין די קראַנקען קאַסען טעטיג 60 פּראָצענט נישט אַרישע דאָקטוירים. ד״ר וואַגנער האַלט דעם דאָזיגען מצב פאַר נישט דערלאָזבאַר און פאָדערט ענערגיש פאָרטצוזעצען די „רייניגונג״ פון די קראַנקען־קאַסען, הגם דאָס איז פאַרבונדען מיט גרויסע שוועריגקייטען.

ערשטער לוטעראַנישער ערצ־בישאָף אין לעטלאַנד — אַ יודען־פריינד

ריגע. (יט״א) די טעג איז אַריינגעפיהרט געוואָרען געוואָרען אויף זיין אַמט דער ערשטער לוטעראַנישער ערצבישאָף פּראָפ. ד״ר גרינבערג.

אין אַ געשפּרעך מיט אַ פּרעסע־פאָרשטעהער האָט ד״ר גרינבערג ערקלערט, אַז ער איז אַ געגנער פון ראַסען־האַס. ער זעהט דעם וואוילשטאַנד פון לאַנד נאָר אין אַן עינגער צוזאַמענאַרבייט פון אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. ווייטער האָט ד״ר גרינבערג ערקלערט, אַז צו זיינע בעסטע פריינד געהערען אַ רייהע יודען.

ליאָן פויכטוואַנגער און ערנסט טאָלער

געוועהלט אַלס עהרען־מיטגלידער פון ענגלישען פּען־קלוב

לאָנדאָן (יט״א) דער ענגלישער פּען־קלוב האָט די שריפטשטעלער ליאָן פויכטוואַנגער און ערנסט טאָלער, וועלכע האָבען געליטען פון די רדיפות פון דער היטלעריסטישער רעגירונג, געוועהלט דעמאָנסטראַטיוו אַלס עהרען־מיטגלידער פון פּען־קלוב.

284 עולים קיין ארץ־ישראל

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש) נעכטען זענען אָפּגעפאָהרען פון וואַרשאַ אַ גרופּע עולים קיין פּאַלעסטינע אין דער צאָהל פון 284 פּערזאָן.

שלום־עליכם־פייערונגען אין וואַרשאַ

וואַרשאַ (יט״א) אויף אַ געמיינזאַמער זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון יודישען פּען־קלוב און פון דער פערוואַלטונג פון יודישען ליטעראַטען־און זשורנאַליסטען־פעראיין אין וואַרשאַ איז בעשלאָסען געוואָרען דאָס אין צוזאַמענהאַנג דער מיט, וואָס עס פעלט איצט אויס 50 יאָהר זינט שלום־עליכם האָט אָנגעהויבען זיין ליטעראַרישע טעטיגקייט איינצואָרדנען אין וואַרשאַ צוזאַמען מיט׳ן יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט גרויסע שלום־עליכם־פייערונגען אין דער חנוכה־וואָך פון 13־טען ביז׳ן 20־טען דעצעמבער. אין פּלאַן פון די פייערונגען זענען פאָראויסגעזעהען פאָרלעזונגען, רעציטאַציע־אָווענדען, טעאַטער־פאָרשטעלונגען און אַ פייערליכער אַקאַדעמיע אין איינעם פון די גרעסטע וואַרשאַווער זאַלען.

גלייכצייטיג ווערט אויך אָרגאַניזירט צוזאַמען מיט׳ן יוו״א א גרויסע שלום־עליכם־אויסשטעלונג.

פון לאָדז וועט קומען די יונגע טעאַטער־סטודיע מיט אַ שלום־עליכם־פאָרשטעלונג.

נאך די רייכסטאג-„וואהלען“ אין דייטשלאנד

היטלער מאַכט קאמפּלימענטען דעם דייטשען פאָלק

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן רעזולטאַט פון די רייכסטאַג-וואהלען האט היטלער אַרויסגעלאָזען אַ מאַניפעסט צום דייטשען פאָלק.

היטלער דאַנקט דעם דייטשען פאָלק פאַר'ן אַרויסזאָגען זיך פאַר שלום (?) און פאַר דער דייטשער גלייכבערעכטיגונג.

היטלער ווענדעט זיך אויך צו די שטורעמיסטען און שטאלהעלמיסטען און שטרייכט אונטער זייער פערדינסט ביי די וואהלען און פערזיכערט, אז די צוקונפט וועט זיי פערזיכערען די פאַרדינסטען פאַר'ן פאָטערלאַנד.

נאר איין פראקציע וועט זיין אין רייכסטאג

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

אין נייעם רייכסטאג וועט נאָר זיין איין פראַקציע. אין רייכסטאג וועלען זיין בלויז מענער און קיין איין יוד נישט.

געבעלס ערקלערונגען

ער איז בעגייסטערט פון רעזולטאט פון די „וואהלען“

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

נאָכ'ן רעזולטאט פון די וואהלען, האָט דער דייטשער פראָפּאגאנדע מיניסטער געבעלס, אָפּגעגעבען פאַר זיינע מיטאַרבייטער ערקלערונגען, אַז דער רעזולטאַט פון די וואהלען, איז א בעווייז פון נאָך נישט געווועזענעם צוטרוי פון דייטשען פאָלק צום קאַנצלער היטלער. דאָס לעגט אַ גרויסע פליכט אויף די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען.

ווייטער האָט געבעלס געזאָגט: „אונזער קאַמף נעהמט ווייטער מיר רעכענען נישט אָפּצורוהען אויף לאָרבערען. דער רעזולטאט פון די וואהלען, ווערט אַנ'אָנהויב, נישט נאָר פון אַ נייער ענטוויקלונג פון דער איגערליכער פּאָליטיק, נאָרשטאָט אויך נייע פערספּעקטיווען פאַר דער אויסלענדישער פּאָליטיק.

שטימען פון פראנצויזישער פרעסע

פאריז, 13 (ספ. טעל.)

די גאַנצע פראַנצויזישע פרעסע, האָט נעכטען אַרומגערעדט דעם רעזולטאַט פון די דייטשע וואהלען.

„ושורנאַל“ שטרייכט אונטער, אַז עס איז צו בעוואונדערען, וואָס טראָץ דעם טעראָר, וואָס בּאַשטעהט אין דייטשלאַנד, האָבען זיך געפונען העכער 3 מיליאָן מענשען, וועלכע האָבען זיך נישט אָפּגעהאלטען פון אָפּגעבען זייערע שטימען געגען דער רעגירונג.

„פּטי פּאַריזיען“ בעטראַכט דעם וואהל-רעזולטאַט אַלס בעווייז, אַז היטלער האָט די שטיצע פון דער דייטשער מעהרהייט.

„עקאָ דע פּאַרי“ שטעלט פעסט, אַז דאָס שיצען דעם ווערסאילער טראַקטאַט ווערט איצט די הויפּט אויפגאַבע און פּרעגט, אויב מאַקדאָנאַלד איז ווייטער אין דער מיינונג, אַז ענגלאַנד וועט קעמפען צו שיצען דעם ווערסאילער טראַקטאַט.

„רעפּובליק“ ערקלערט, אַז אויפ'ן רעזולטאַט פון די דייטשע וואַהלען, דאַרף מען ענטפערן מיט אַ געשלאָסענעם פראָנט פון די מלוכות, וועלכע פערטיידיגען די פרייהייט און שלום.

„מאַטען“ שטעלט די פראַגע, ווי וועט זיין די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון דער דייטשער פּאָליטיק? עס ליגט נישט קיין ספק, אַז דער דייטשער אַנפאַל וועט זיין געריכטעט קעגען די מיליטערישע קלאַוזעלעס פון ווערסאילער טראַקטאַט.

די דייטשען וועלען זיך בעמיהען צו בעהאַנדלען די ענטוואָפענונגס-פראַגע אין די ראַהמען פון 4-פּאַקט, אויסשליסענדיג אַנדערע מלוכות.

„פיגאַראָ“ שטרייכט אונטער, אַז דער וואַהל-רעזולטאַט אין דייטשלאַנד איז אַ וואָרנונג פאַר דער גאַנצער וועלט. מען דאַרף נישט פערגעסען, אַז אין דייטשלאַנד זענען שוין נישט פערהאַן קיין ריכטונגען, נאָר דאָס גאַנצע פאָלק שטיצט די היטלעריסטישע רעגירונג אין איהר קאַמף מיטן ווערסאילער טראַקטאַט. דאָס „דייטשע רייך“ שטרעבט, אויף אַ דעצידירענדען אופן, צוצוברעכען דעם ווערסאילער טראַקטאַט, וואָס ווערט פאַר פראַנקרייך אַ דראָהונג פון אַ נייער מלחמה, אָדער אויך פערשקלאַפונג.

„זשור“ בעשולדיגט די פראַנצויזישע פּאָליטיק, אַז עס פעהלט איהר איניציאַטיוו. נאָך דער ערשטער רעדע פון היטלערן, האָט די פראַנצויזישע רעגירונג גערדאַרפט אָננעהמען אַ קלאָרע שטעלונג, איצט איז שוין צו שפּעט, מען דאַרף אַנשטרענגען אַלע מעגליכקייט, צו מאַכען אומשעדליך די דיפּלאָמאַטישע אָפּענסיווע פון דער אַנדערער זייט רהיין.

שטימען פון דער ענגלישער פרעסע

לאָנדאָן 13 (ספ. טעל.)

דער וואהל-רעזולטאט אין דייטשלאנד האט געהאַט אַ שטאַרקען אָפּקלאַנג אין דער היינטיגער לאָנדאָנער פרעסע.

„ניו-קראָניקל“ שטרייכט אונטער דעם געשלאָסענעם פראָנט פון די דייטשע וועהלער.

„טיימס“ שטעלט פעסט, אַז די דייטשע וועהלער האָבען זיך אַרויסגעזאָגט אויף אַ נישט-אויסערגעוועהנליכען אופן פאַר גלייכבערעכטיגונג. דער רעזולטאַט פון דייטשען פּלעביסציט, הייסט בעשטעטיגט דעם דייטשען אַרויסטריט פון דער פעלקער-ליגע און פון דער ענטוואָפענונגס-קאָנפערענץ און איז אויך אַנ'אויסדרוק פון צוטרוי צו דער היטלער-רעגירונג.

„דיילי עקספרעס“ שטעלט פעסט, אַז קיין שום רעגירונג האָט נישט בעקומען העכער 90 פראָצענט שטימען בעת אַזאַ שאַרפען קריזיס דער וואַהל רעזולטאַט איז אַ פערזענליכער טריומף פון היטלערן.

„דיילי מייל“ רעדט וועגען דער איבערוויגענדע מעהרהייט, וואָס די היטלער-רעגירונג האָט בעקומען.

„דיילי העראַלד“ שטרייכט אונטער, אַז היטלער האָט בעקומען צוטרוי מיט אַ גרויסע מעהרהייט שטימען און וועט קאָנען פיהרען די דייטשע אויסערן-פּאָליטיק, אַלס פּאָליטיקער. וועלכער האָט אונטער זיך די סימפּאַטיע פון כמעט דעם גאַנצען „אַלק“.

אנטי-היטלערישע דעמאנסטראציעס אין לאנדאן

לאָנדאָן, 13 (ספ. טעל.) פאַרן בנין פון דייטשען אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן זענען פאָרגעקומען אַנטי היטלערישע דעמאָנסטראַציעס. פּאָליציי האָט פונאַנדערגעטריבען דעם המון.

אייניגע פערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרן.

די דעמאָנסטראַנטען האָבען זיך אוועקגעלאָזן אין אַ צוג איבער די גאַסען און געשריגען: „נידער מיט'ן היטלעריזם, בעפרייען דימיטראָוו'ן“.

מעהרערע פערזאָנען זענען אַרעסטירט געוואָרען.

נעכטען געעפענט דאס פּאָליטעכניקום

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָררעספּאָנדענט) נאָך די דאָנערשטאָגדיגער און פרייטאָגדיגער אַנטי-יודישע אויסשרייטונגען (?), וואָס האָבען זיך פערענדיגט מיט'ן שליסען דאָס פּאָליטעכניקום, האָבען זיך די געמיטער בערוהיגט.

נעכטען האָט מען אויף אַלע אָפּטיילונגען פון פּאָליטעכניקום צוריק אָנגעהויבען די לעקציעס.

עס איז נאָר נאָך נישט טעטיג די אַגראָנאָמישע (?) און וועלכע וועט וואַהרשיינליך געעפענט ווערען אין סוף פון דער היינטיגער וואָך.

דער פּרעמיער איז טשעשין

וואַרשאַ, 13 (טעלעפאָניש)

דער פּרעמיער יענדזשעיעוויטש איז נעכטען געפאָהרען קיין טשעשין, אין זעלבען צוג, אין וועלכען עס איז אָפּגעפאָהרען פון וואַרשאַ דער מלוכה-פּרעזידענט.

דער פּרעמיער וועט זיין אין שלעזיען עטליכע טעג.

אויפגעלעזט די נאַציאַנאַל-סאָציאַליסטישע פּאַרטיי אין טשעכיען

פּראַג, 13 (ספ. טעל.).

די טשעכישע רעגירונג האָט אויפגעלעזט די דייטשע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פּאַרטיי אין טשעכיען. דאָס פערמעגענס פון דער פּאַרטיי ווערט קאָנפיסקירט נאָך דער ליקווידאַציע.

ליטווינאָוו ביי רוזוועלט'ן

לאָנדאָן, 13 (ספ. טעל.).

פון וואַשינגטאָן איז מען מודיע, אַז ליטווינאָוו איז נעכטען גערופען געוואָרען צום פּרעזידענט רוזוועלט.

די סאָוויעטיש-אַמעריקאַנער אונטערהאַנדלונגען זענען אַריין אין אַ דעצידירענדען סטאַדיום.

פּרעזידענט רוזוועלט זאָל שטעלען געוויסע בעדינגונגען בנוגע די רוסישע חובות, פון וועלכע עס איז אָפּהענגיג דאָס אָנערקענען די סאָוויעטישע רעגירונג.

אַרויסצוגעבען פּראָפ. לעסינג'ס מערדער

פאָדערט די טשעכישע רעגירונג פון דייטשלאנד

פּראַג, 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

די טשעכישע רעגירונג האָט זיך געווענדעט צו דער דייטשער רעגירונג, אַרויסצוגעבען דעם פּראָפ. לעסינגס מערדער.

דייטשער פּען-קלוב אויסגעשלאָסען

פון אינטערנאַציאָנאַלער פּען-אָרגאַניזאַציע

לאָנדאָן, 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער דייטשער פּען-קלוב איז אויסגעשלאָסען געוואָרען פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּען-אָרגאַניזאַציע.

יודען האבען זיך אין די רייכסטאג וואהלען נישט בעטייליגט

געוויסע צאהל יוד. וועהלער געשטימט פאר דער דייטשער אויסערן-פאליטיק

בערלין, 13 (יט"א טעלעגראַפיש)

פון די יודישע קרייזען אינפאָרמירט מען, אַז ביי די רייכסטאַג-וואַהלען האָט אַ געוויסע צאָהל יודישע וועהלער געשטימט פאַר דער דייטשער אויסערן-פּאָליטיק. אין די רייכסטאַג-וואַהלען האָבען זיך יודען נישט בעטייליגט.

בעגנעדיגט א מערדער א היטלעריסט

וואס האט דערהרגעט א דייטשען ארבייטער

פּראַג, 13 (יט"א טעלעגראַפיש).

פון מיינץ טיילט מען מיט, אַז דאָרט איז בעגנעדיגט געוואָרען אַ מערדער, אַ נאַצ.-סאָציאַליסט, וועלכער האָט דערשאָסען אַנ'אַרבייטער, דערפאַר, ווייל ער האָט געפּרובט פערטיידיגען אַ יוד פון די מערדערישע הענד.

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, הערץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אָוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—1 מיטאָג און פון 6—9 אָוונט, זונטאָג פון 10—1 בײַטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשניצע-פּרייזן

Dr. med.
H. NADEL
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
Piotrkowska 17, tel. 168-86
נעמט אָן פון 6 ביז 7.

צו דער פערלאָבונג פון פרל.
מאַלטשע קאָנטאָראָוויטש
מיט הערן
העניעק פּאַטשאַרקאָווסקי
גראַטולירען הערצליך און ווינשען
פיל גליק.
פאַמיליע עלבוים

פאַר
גאָלד, ביזשוטעריי
און לאָמבאַרד-סווישעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזדאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 321-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונט.

וויכטיג פאַר דער לאָדזשער בעפעלקערונג
דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז ס'איז ערעפענט געוואָרען דאָס
אַמבולאַטאָריום
ביים פעראיין „עזרת עניים“
נאַדלודקאַ 8, טעל. 153-99
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט פון 9 פריה ביז 7 אָוו. שיקט אַרויס דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען מיט וויזיטען אַהיים
ווי אויך דענטיסטישע הילף
ואַטשטשיקעס און דער אַמבולאַטאָריע און אויסער דער אַמבולאַטאָריע פאַר אַ מינימאַלען אָפּצאָהל. נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָהלונגען. די פערוואַלטונג.

„לינת הצדק“
לאָדז, ציגעל-גאַס 17
דער פיזיקאַליש טעראַפּישער קאַבינעט איז טעטיג טעגליך פון 11—1 און פון 4—6 אָוונד און געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר-ספּעציאַליסט, קוואַרץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, סאָלוקס, עלעקטרישע בעדער. ערמעסיגטע פּרייזען.
6270

DR. MED.
H. Różaner
הויט, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכקייט
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
נעמט אָן פון 8—10 און 5—8 אָוו.

גרעסטע אויסוואַהל ביי
Szczęśliwy
— פון —
מענער-רעשטען
אויף אַנצוגער און פּאַלטאָנס, פּיליצער, מאַנטשעסטער א. א. פון די בעסטע קוואַליטעטען מאָדערנסטע מוסטערן, צו די ביליגסטע פּרייזען.
יעדער קויפער בעקומט ראַבאַט.
קומט און איבערצייגט אייך!
5 נאָוואָמיעסקאַ 5
ביי R. Szczęśliwy
פּראַנט 2-טער שטאָק
געדענקט דעם אַדרעס.
געדענקט נאָר 2 שטאָק
נאָוואָמיעסקאַ 5 נאָר 2 שטאָק

ענטשולדיגונג.
דערמיט ענטשולדיג איך זיך פאַר דער פערמעלדונג פון מאַגאַזין - שניידער-מייסטער-פּעראַיין (פּילסודסקיעגאָ 12) און פאָרן פערזענ-מייסטער ה' שרמען פאַר מיין אונאָנשטענדיגער האַנדלונג בעת אַ שטרייק-קאָנטראָלע. אַלס צייכען פון חרטה שפּענדער איך לטובת דעם פעראיין 25 זל. און פערזיכער, אַז אויף להבא וועט אַזעלכעס מעהר נישט פאָרקומען.
ג. ערלפאַן, זגערזשער 66.

Dr. med.
LEON FUCHS
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף וואָלטשאַנסקאַ 65
(רוג זשעראָמסקיעגאָ) טעל. 172-44
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמ.

גוואַלדיגע יודישע נויט אין ווין

און דאָס הילפסוועזן פון דער קהלה

ווין (יט״א) אויף אַ פּרעסע־קאָנפערענץ אין דער ווינער יודישער געמיינדע האָט דער ראָש־הקהל ד״ר פרידמאַן איבערגעגעבן אַ רייע סטאַ־טיסטישע מאַטעריאַלן וועגן גרויסן הילפס־ווערק פון דער ווינער קהלה, צוליב דער שרעקליך וואַקסנ־דער נויט פון דער יודישער באַפעלקערונג אין דער עסטרייכישער הויפט־שטאָט.

נישט ווייניגער ווי 15,000 ווינער יודישע פאַ־מיליעס, וואָס צעהלען 50,000 נפשות ווענדען זיך צו דער קהלה וועגן הילף געגען הונגער און נויט. דערפון איז אַ גרויסער טייל פון די בישט־לאַנג בכבוד׳ע רייכע בעלי־בתים און אינטעלעק־טועלע (דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען און געלעהרטע) וועלכע האָבן מיט 2—3 יאָהר צוריק אַליין נאָך געשאָנקען גרויסע סכומים צדקה פאַר די וואוילטעטיגקייטס־פאָנדען פון דער קהלה.

דער יודישער דלות אין ווין איז אַזוי גע־וואַקסען, אַז פון איהר יעהרליכען 6־מיליאָן־שילינג בודזשעט פון ווינער קהלה ווערט איצט אויסגעגעבן העכער 2 און אַ האַלבען מיליאָן שילינג אויף הילף און שטיצע פאַר די אונגליקליכע פאַראָרימטע 25 פראָצ. פון דער יודישער באַפעלקערונג. כמעט אַ מיליאָן שילינג געהט פאַרן יודישען קהלה־שפּי־טאַל מיט 240 בעטען, כמעט אַ האַלבען מיליאָן שילינג געהט פאַרן מושב זקנים, ווייל מען קען לעצטענס אויפנעהמען קוים אַ העלפט פון די, וואָס דאַרפען אויפגענומען ווערען.

די קהלה האַלט אויס כמעט 4000 אָרימע קינ־דער, דערונטער נישט מעהר ווי אַ העלפט עסטריי־כישע, דערצו קומט דאָס גאַנצע שול־ און ערצי־הונגס־וועזען פון דער קהלה, פאַר וועלכען די עסטרייכישע רעגירונג שטייערט נישט ביי, אַפילו קיין איינציגע פּרוטה, הגם די קהלה אַמפּערט זיך וועגען דעם מיט דער רעגירונג שוין 8 יאָהר.

אויך פאַר הכשרה און הוצאות־אויסהילף פאַר חלוצים קיין ארץ־ישראל גיט אויס די ווינער קהלה גאַנץ היבשע 10 טויזענד שילינג.

דאָס ספּעציעלע הילפס־ווערק פאַר יודישע פליטים פון דייטשלאַנד האָט בידאיצט פערברויכט 140,000 שילינג. העכער 1000 יודישע פליטים פון דייטשלאַנד האָבן באַקומען לעבענס־הילף און רייזע־שטיצע פון דעם ספּעציעלען הילפס־ווערק, נאָך ביי הינטיגען טאָג געניסען 350 יודישע פלי־טים פון דייטשלאַנד פון דעם דאָזיגען הילפס־ווערק.

די ווינער קהלה האָט אַרויסגעלאָזען דורך דער ווינער פּרעסע אַן אַלאַרמירענדען אויפרוף פאַר אַ ספּעציעלער יודישער ווינטער־הילף, ווייל ביי דער שרעקליכער פּויפּעריזאַציע פון ווינער יודענטום זענען אונבעדינגט נויטיג בעדייטענדע פאָנדען אויף בעשפּייזונג, קליידער און קליידונג.

אַ גוטע — אָדער שלעכטע?

דער אויסערליכער אויסזעהען פון דער זשאַ־רובקע וועט דאָס דיר נישט זאָגען — ערשט אין געברויכען וועסטו דערקענען איהר ליכט־אויסגיביגקייט און דעם פערברויך פון שטראָם. קויף אַלזאָ נאָר די פון הויכער קוואַליטעט עקאָנאָמישע זשאַרובקעס פון דער וועלט־מאַרקע

TUNGSRAM

דעמאָלירט אַ יודישע שול אין אַ ווייסרוסיש שטעדטעל

ריגע (יט״א) דער מינסקער „אָקטיאַבר״ טיילט מיט וועגען פאָלגענדען אַנטיסעמיטישען פאַל, וואָס האָט פּאַסירט אין ווייסרוסישען שטעדטעל סלאָוועע. די שילער פון דער אָרטיגער ווייסרוסי־שער שול האָבן זיך אַריינגעריסען אין דער יודי־שער שול, האָבן דאָרט צוריסען די מאַפּעס פון די ווענד, צעוואָרפען די ביכער, צושלעפּט די אינ־סטרומענטען און אָנגעשריבען אויף די ווענד און טאַוועל אַנטיסעמיטישע אויסדרוקען. די פּערוואַל־טערין פון דער יודישער שול פייגינא האָט תיכף וועגען דעם מיטגעטיילט אין ראַיאָן־בילדונגס־אָפּ־טיילונג. אָבער אַנשטאָט צו בעשטימען גלייך אַנ׳ אויספאָרשונג האָט דער לעצטער זיך פּעראינטע־רעסירט מיטן ענין ערשט אין צוויי וואָכען אַרום. דער „אָקטיאַבר״ פאָדערט אַ שטרענגע אויס־פאָרשונג.

צום „געוויסען פון דער וועלט״

אַראַבישע אַנטי־ציוניסטישע אַגיטאַציע אין גענף

גענף, 13 (יט״א טעלעגראַפיש). די אַראַבישע דעלעגאַטען פיהרען אַ העפטיגע אַנטי־ציוניסטישע אַגיטאַציע. דער אַראַבישער כּטוּ־רעגטען־פאַרבאַנד אין דער שווייץ, האָט אַרויס־געלאָזט אַנ׳אויפרוף, אין וועלכען זיי אַפּעלירען צום „געוויסען פון דער וועלט״.

ליבעראַלע פּאַרטיי געגען אַנטי־סעמיטיזם אין רומעניען

בוקאַרעשט (יט״א) די ליבעראַלע פּאַרטיי, וועמענס פיהרער ס. ג. דוקא דעט וואהרשיינליך בילדען די נייע רומענישע רעגירונג פיהרט שוין פון לאַנג אַ קאַמף געגען אַנטיסעמיטיזם אין רו־מעניען.

דער אָפיציעלער אָרגאַן פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי „וויאַיטאָרול״ האָט פּעראעפענטליכט אַ שאַר פון אַרטיקעל, אין וועלכען די איצטיגע רעגי־רונג ווערט בעשולדיגט, אַז זי האָט געשטיצט די אַנטיסעמיטישע בעוועגונג. די צייטונג ברענגט אַ רייע פאַקטען, איבערהויפּט פון דער פּראָווינץ, וואו די האַלב־מיליטערישע אַנטיסעמיטישע אָר־גאַניזאַציעס האָבן געגנאָסען פון דער אונטערשטי־צונג פון דער מאַכט און קיינער האָט נישט גע־שטערט דיער יודען־העצערישער טעטיגקייט. דער אָרגאַן פון די ליבעראַלען פאָדערט צו מאַכען אַ סוף מיט דעם דאָזיגען מצב.

אַריער־פּאַראַגראַף אויף די באַהנען

שוין איינגעפיהרט אין היטלערלאַנד

בערלין, 13 (יט״א טעלעגראַפיש).

אויף די דייטשע באַהנען, איז איינגעפיהרט געוואָרען דער אַריער־פּאַראַגראַף.

2 רעדאַקטאָרען פערמשפּט

פאַר בערעכטיגען דעם לעסינג־מאָרד

פּראַג, 13 (יט״א טעלעגראַפיש).

דאָס געריכט האָט פערמשפּט צוויי רעדאַק־טאָרען פון היגע צייטונגען, דערפאַר, וואָס זיי האָבן אין צייטונגס־אַרטיקלען בערעכטיגט דעם לעסינג־מאָרד.

אָבשטימונג אין סאַאר־געביט

און די יודען־פראַגע

האַמבורג (יט״א) דער „סאַאר־פעראיין״ אין האַמבורג האָט פערעפענטליכט אַנ׳אויפרוף, וואָס פאָדערט, אַז די אַלע דייטשע בירגער, וועלכע וועלען זיך נישט בעטייליגען אין דער אָפּשטימונג אין יאָהר 1934 וועגען צוריקקעהר פון סאַאר־געביט צו דער דייטשער מלוכה, זאָלען פערלירען זייער דייטשע בירגערשאַפט, און צוזאַמענהאַנג דער מיט ווערען אַלע שטים־בערעכטיגטע אין סאַאר־געביט אויפגעפאָדערט אַריינצוטרעטען אין „סאַאר־פעראיין״, כדי צו בעשיצען זייערע אינטערעסען. יודען ווערען אָבער אין דעם „סאַאר־פעראיין״ נישט אָנגענומען.

חלוצים ווערען אויסגעבילדעט אלס מאַטראָזען

האַמבורג (יט״א) אין דער שיפס־געזעל־שאַפט, וואָס געהערט צו דער יודישער פירמע באַר־כאַרד, האָבן מיט דער צושטימונג פון פאָרט־קאָמענדאַנט אין האַמבורג און לובעק געפונען בעשעפטיגונג חלוצים, וועלכע ווילען זיך אויסביל־דען אַלס מאַטראָסען. די יונגעלייט זענען געוו. סטודענטען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	79.75
3	פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע	—	37.90
4	„	דאָלאַרובקא	—	48.10
7	„	סטאַביליזאַציע (אמ.)		52.75
8	„	וואַרשאַווער פאַנד־בריף		45.50
8	„	לאָדזער	„	42.50
ענגלישער פונט	—	—	—	28.50
דאָלאַר — אָפיצ.	5.58,	נישט אָפיצ.	—	5.60
גאָלד־דאָלאַר	—	—	—	9.00
גאָלד־רובל	—	—	—	4.70
דייטשער מארק	—	—	—	2.12

גראָסער־ביבליאָטעק אין אַ נייעם לאָקאַל

די עלטסטע יודישע געז. ביבליאָטעק ביי אונז אין שטאָט א. נ. בר. גראָסער, וועלכע איז געניגנ פּאָפּולער צווישען די ברייטסטע קרייזען פון דער יודישער בעפעלקערונג, האָט זיך איצט איבער־געטראָגען אין אַ נייעם לאָקאַל אין צענטר שטאָט, זאַבאַדניאַ 68 (פראָנט, פּאַרטער).

די ביבליאָטעק איז בערייכערט געוואָרען מיט אַ גרויסע צאָהל יודישע און פּוילישע ביכער פון די נייעסטע אויסגאַבען. אַ ספּעציעלע קינדער־אָפּטיילונג אין דער יודישער און פּוילישער שפּראַך איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרען דורך פאַכמענער פּעדאַגאָגען.

גרויס אַכט איז געלייגט געוואָרען ביים בע־אַרבייטען די נייע קאַטאַלאָגען, וועלכע זענען איינ־געשטעלט געוואָרען אויפ׳ן מאָדערנסטען שטייגער — צוגעפּאַסט צו דער לייכטער אָריענטאַציע פון מאַסען־לייענער.

די ביבליאָטעק האָט געשלאָסען אָפּמאַכען מיט די פּראָפ. פעראיינען און אַ רייה געז. אינ־סטיטוציעס, וועגען אָפּשאַפען די קויציעס פאַר זייערע מיטגלידער, וועלכע פערשרייבען זיך אַלס לעזער פון ביבליאָטעק. דערביי איז אויך דער חודש־אָפּצאָהל פערקלענערט געוואָרען ביז אַ מינימום.

די ביבליאָטעק איז טעטיג און נעהמט אָן איינשרייבונגען יעדען טאָג פון 6—9.45 אָוונד, שבת פון 10—2 נאָכמ.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 14 נאָוועמבער 1933

7 — צייט־סיגנאַל. 7,05 גימנאַסטיק. 7,20 גראַמאָפאָן. 7,35 ידיעות. 7,40 גראַמאָפאָן. 7,50 הויזווירטשאַפט. 11,30 — פּרעסע. 11,40 עקס־פּאָרט. 11,50 קאָמוניקאַט. ידיעות. 11,57 צייט סיגנאַל. 12,05 סאַלאָן־מוזיק. 12,30 ידיעות 12,38 סאַלאָן־מוזיק. 3,30 קאָמוניקאַט. 3,40 קאָנצערט. 4,25 פּ.ק.אָ. קעסטעל. 4,40 רעפעראַט. 4,55 — אַריעס און לידער. 5,30 פידעל־רעטשיטאַל. 5,50 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז, 6 — רעפעראַט. 6,20 לייכטע מוזיק. 7,05 פערשידענעס. 7,25 אַקטועלער פעליעטאָן, 7,40 ספּאָרט. 8 רעדע פון מיניסטער מיעדזשינסקי 8,15 קאָנצערט. 9,15 רעפעראַט. 9,30 קאָנצערט. 10,15 פּאָסט־קעסטעל, 11.30 טאַנץ־מוזיק.

פון אויסלאַנד

7 וויען, סימפ. קאָנצערט. 7,30 בודאַפּעשט — אָפּערע פון וואַגנער. 9,30 פּאַריז אָפּערעטקא. 9,30 לאָנדאָן קאַמ. אָפּערע.

פּראָצעס געגען קריסטליכע קצבים

(אַ) בעקמען איז אין שטאַטישען געריכט פאָר־געקומען אַ פּראָצעס פון 28 קריסטליכע קצבים און קצבים־געהילפען, וועלכע זענען דורך חזירים־הענד־לער בעשולדיגט געוואָרען, אַז זיי פלעגען אין שטאַטישען שחט־הויז גנב׳ענען חזיר־פלייש און חזיר שמאַלץ.

דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגען ווערען האַנטשטאָג, דעם 16. ד. ח.

פאַר׳ן נישט מעלדען אין פּ.אָ.פּ.פּ.

(ב) פאַרן נישט אָנמעלדען אין פּ.ו.פּ.פּ., אַז ביי איהם אין דער פאַבריק זענען פריי עטליכע פּאָסטענס פאַר אַרבייטער און פאַרן צונעהמען אַר־בייטער אויף אייגענער האַנד, איז דער אינהאַבער פון דער פירמע „בלאַוואַט לודזקי״, יוליאַן זילבער־שפּיץ בשותפו פער׳משפּט געוואָרען אויף צו בע־צאָהלען 150 זל. שטראָף.

זילבערשפּיץ האָט אַפּעלירט און די שטראָף איז איהם בעכטען פערמינערט געוואָרען ביז 50 זל. אָדער זיצען 7 טעג אין אַרעסט.

אַ מיטינג פון אגודת־ישראל אין לאָנדאָן

רעדעס פון דעפּ. מינצבערג און איטשע מאיר לעווין

פון לאָנדאָן שרייבט מען אונז:

אין ווייטשעפּעל אַרט גאַלערי איז פּאָרגעקו־מען אַ מאַסען־מיטינג פון דער אגודת־ישראל מיטן אָנטייל פון דעפּוטאַט ל. מינצבערג און הרב איטשע מאיר לעווין.

מר. גודמאַן בעגריסט וואַרים די געסט. דאַן רעדט ער איינעגע ווערטער פון דעם פערשטאָר־בענעם לובלינער רב הרב שפּירא. אַלע בעעהרען זיין זכרון מיט אויפשטעהען.

דאָס וואָרט בעקומט דאַן דעפּ. לייבל מינצ־בערג.

ער שטעלט זיך אָפּ אויף דער טעמע: „וואָס איז אגודת ישראל ?״ ער פאָרמולירט זי קירצליך. זי וויל לעזען אַלע פּראָבלעמען, אין פּריוואַטען לעבען, געזעלשאַפטליך און מלוכה־לעבען, לויט די פּרינציפּען פון דער תורה. ער זאָגט, אַ דאַנק דער אגודה, זעהט מען נאָך אין די לעצטע יאָה־רען עטוואָס אָריגינעלעס פון יודישען אור־אַלטען לעבען.

ער האָט געוואָלט זעהען, זאָגט ער ווייטער, די יוגענד אין לאָנדאָן, אָבער ער האָט זיי נישט געפונען. דאָס איז ווייל די וואָרצלען פון דער אגודה האָבן נאָך נישט געשלאָגען אין ענגלישען באָדען. אין פּוילען האַלטען זיי שוין ווייט. ער זאָגט, אַז זיי האָבן 110 טויזענד שול־קינדער אויסער 50 טויזענד אין די בית־יעקב שולען פאַר מיידלעך. די אגודה זעהט, אַז עס מוז אויפגע־האַלטען ווערען די יודישע תורה, דעריבער פיהרט זי אפילו אַ פּאָליטישען קאַמף אין אַלגע־מיינעם מלוכה־לעבען.

ה׳ מינצבערג, אַלס אַ מיטגליד פון דער מלוכה־פּאַרטיי, לאָזט זיך דאַן אַוועק מיט אַ רייהע שבחים פאַר דער פּילסודסקי־רעגירונג און זאָגט, אַז די רעאַלע פּאָליטיק פון דער אגודה האָט בע־ווירקט אויף 100 פּראָצענט, והא ראיה פּוילענס אַרויסטריט אין אויסלאַנד לטובת די יודען.

ה׳ איטשע מאיר לעווין שטעלט זיך אָפּ אויף דער פּטירה פון דעם לובלינער רב. עס איז אַ „אבידה שאינה חוזרת״. ער איז געווען אַ מוסטער פאַר אַלע מיט זיין ענערגיע, פאַר זיינע אידעאַלען. איינער אַליין האָט ער געשאַפען די ישיבה חכמי־לובלין. הרב שפּירא איז אַ בעזונדערער פערלוסט פאַר דער אגודה, וואוהין ער האָט אַריינגעבראַכט פעאיזיע און גייסט. ער האָט געזעהן די תורה ווי אַ רעגולאַטאָר, וואָס רעגולירט דעם מענשענס לעבען און נישט בעשרענקט איהם.

דאָס יודישע פאָלק לעבט דורך אַ גוואַל־דיגע טראַגעדיע, זאָגט דער רעדנער, אָבער עס איז נישט קיין נייעס. פאַר די לעצטע 20 יאָהר לעבט דאָס פאָלק אין אַ טראַגעדיע. אפילו די קינ־דער ווערען אויפגעבראַכט אין דער אַטמאָספערע פון קריזיס.

די דייטשע טראַגעדיע, איז נאָך גרעסער דערמיט, ווייל די יודען דאָרט האָבן דאָך זינט דער עמאַנציפּאַציע נישט געוואוסט פון קיין גלות. די גרעסטע מעהרהייט האָט זיך בעטראַכט אַלס דייטשען.

ער שטעלט זיך דאַן אָפּ אויף דער העברע־אישער שפּראַך. די אגודה האָט אַ פּאָזיטיווע שטע־לונג אי צו העבראַאיש און אי צו יודיש. זי איז אָבער געגען אַ העבראַאיש אָהן אַ נשמה, געגען אַ העבראַאיש, וואָס ענטהאַלט נישט אין זיך די יודישע נשמה, דעם תנ״ך א.אז.וו.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 14 נאוועמבער 1933

אלץ האט געשטימט פאר היטלער'ן

דער גלענצענדער ערפאלג פון דער וואהל-קאמעדיע

די וואהלען צום רייכסטאג און דער פלעביסציט זענען פארגעקומען גענוי לויט'ן פראגראם און לויט די אינסטרוקציעס פון דער ברוינער צענטראלע און האבען געגעבען די ערווארטעטע רעזולטאטען. אין די וואהלען און אין פלעביסציט האבען זיך בעטייליגט כמעט אלע בערעכטיגטע (עטליכע און פערציג מיליאן), אין פלעביסציט האבען העכער דריי און ניינציג פראצענט געענטפערט „יא". ביי די רייכסטאג-וואהלען האט די איינציגע ארויסגעשטעלטע ליסטע פון די נאציאנאל-סאציאליסטען בעקומען אויך ניינציג פראצענט. דער טאג האט ארויסגעוויזען די פולשטענדיגע איינציגקייט פון דייטשען פאלק מיט זיינע פיהרער און מיט דעם הערשענדיגען רעזשים... עס עפענען זיך, ווי געבעלס האט באלד ערקלערט, נייע פערספעקטיוען פאר דער דייטשער אויסערליכער פאליטיק... דאס דייטשע פאלק האט אום לעצטען מאל אפעלירט צום פעלקערבונד און צו דער וועלט א. א. ו.

צווישען די ידיעות, וועלכע דאטירען לויט דער מיינונג פון דער בלאף - צענטראלע, בעשטעטיגען די פרייקייט פון די וואהלען און זייער דעמאקראטישען כאראקטער געפינט זיך איינע, וואס כאראקטעריזירט בולט דעם גאנצען אופן ווי אזוי די וואהלען און דער פלעביסציט זענען דורכגעפיהרט געווארען. אין איין יודישען שפיטאל אין בערלין האבען אפגעגעבען זייערע שטימען 120 פערזאן, פון זיי האבען 70 געשטימט פאר היטלער'ן, 50 געגען. די מחברים פון דער ידיעה האבען ווארשיינליך געוואלט דערמיט בעווייזען, ווי פריי די וואהלען זענען פארגעקומען, אז יודען האבען געשטימט געגען זייער שונא היטלער'ן. אבער די ידיעה בעלייכט בלויז דעם מעכאניזם פון די דורכגעפיהרטע וואהלען, וועלכע האבען זיך געשטיצט אויף פאלגענדע טעראר-פרינציפען: די וואהלען זענען געווען צוואנגס-וואהלען, דאס הייסט יעדער בירגער איז געווען געצוואונגען זיך אין זיי צו בעטייליגען, אין געגענפאל איז ער ערקלערט געווארען פאר א פאלקספיינד מיט אלע קאנסעקווענצען, וואס זענען דערמיט פאר איהם פערבונדען. די וואהלען זענען געווען אפענע, דאס הייסט, די ברוינע היטער האבען תיכף געוואוסט ווי פיל מענשען פון געגעבענעם ארט האבען זיך בעטייליגט און ווי אזוי זיי האבען געשטימט, ד. ה. מען האט געוואוסט גענוי געגען וועמען מען וועט קאנען אנווענדען די רעפרעסיעס, פאר שטימען נישט אזוי ווי דאס האט פערלאנגט דאס היטלעריסטישע פארס-פראגראם. עס איז קיין ספק נישט, אז די געבראכטע ידיעה איז פאבריצירט. ווייל לויט'ן טעראר, ביי וועלכען די וואהלען זענען געפיהרט געווארען, האט מען געהארפט ערווארטען, אז פון 120 יודען וועלען אפגעבען זייערע שטימען פאר היטלער'ן נישט 70, נאר 119, אויב נישט די גאנצע 120.

ווען דער ארגאן פון די דייטשע סאציאל-דעמאקראטען, דער „נייער פארווערטס", האט געוואלט אין זיין לעצטען נומער פון וואהל-זונטאג בעצייכענען די גאנצע ברוטאלע אונפערשעמטקייט פון דער אפגעשפילטער וואהל-קאמעדיע, האט ער זיין לייטענדען ארטיקעל אנגערופען „אלע יודען פאר היטלער'ן!" דאס בלאט פון דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע האט אנגעוויזען אויף דעם איינציגען אין זיין ארט פאקט, אז גראד ביי די איצטיגע וואהלען וועלען אלע יודען לויט דער אויפפאדערונג פון דער יודישער רייכספערטרעטונג שטימען פאר היטלער'ן, בעת ביי די אלע פריהערדיגע וואהלען אין דייטשלאנד פלעגען זיך די יודישע שטימען צוטיילען צווישען פיר אדער מעהר פארטייען. בלויז דער איצטיגער רעזשים, דער בלוטיגער אנטיסעמיטישער רעזשים פון די ברוינע העמדלעך וועט געפינען די איינשטימיגע אפראבאטע פון אלע יודען אין דייטשלאנד...

„און זאל מען אויף די דייטשע יודען, — האט דאס בלאט קאמענטירט די דאזיגע אונגלויבליך אומגעלומפערטע ערשיינונג, — וועלכע וועלען דעם צוועלפטען נאוועמבער שטימען איינהייטליך אויף די נאציאנאל-סאציאליסטען און זיך ווי איין מאן שטעלען הינטער היטלער'ן, נישט ווארפען קיין שטיינער. שטיינער ווערען אויף די יודען שוין גענוג געווארפען. זיכער וועלען זיך אויך געפינען כאראקטערפולע העלדענמוטיגע מענשען, וועלכע וועלען פאלגען דעם לאזונג פון דער סאציאל-דעמאקראטיע און וועלען שטימען מיט „ניין". די זאל מען ארויסווייזען דעם כבוד, וועלכען זיי פערדינען, אבער זאל מען נישט ווארפען קיין שמוץ אויפ'ן גרויסען המון פון די ארימע מענשען, וועלכע קלויבען ליבער אויס דעם וועג פון פארזיכטיגקייט, אידער דעם וועג פון מארטירערטום. יא, די אויפפיהרונג פון די יודען האט אויך איהר גוטע זייט. ווייל זי בעלויכט ווי א בליץ די צושטאנדען אין דייטשלאנד, זי מאכט אונמעגליך יעדען ספק אין דעם ווערט פון פלעביסציט און פון די וואהלען. אין דייטשלאנד האט מען געגען די יודען געהעצט ווי געגען חיות, מען האט זיי געשלאגען, געפייניגט ביז טויט. מען האט זיי ביים ווילדען געבריל פון המון געשלעפט איבער די גאסען אלס שענדער פון קריסטליכע מיידלעך; מען האט זיי ארויסגעווארפען פון אלע אמטען, מען האט זיי אויסגעיאגט פון אלע פרייע בערופען, מען האט געשענדעט די קברים פון זייערע עלטערען און געשטעלט עהרען-דענקמעלער פאר זייערע מערדער. מען האט זיי ערקלערט פאר עהרענלאזע, פאר רעכטלאזע, מען בענעמט ביי זיי צו דאס לעצטע שטיקעל ברויט, מען פערוועהרט זיי צו הייראטען מיט אנגעהעריגע פון דער אויסדערוועהלטער אידעלער ראסע, מען בעליידיגט זייערע קינדער אין די שולען. קיינמאל איז דער רעכטלאזער פאריער אין אינדיען נישט געווען מעהר געטראטען מיט די פיס, מעהר געשענדעט ווי דער יוד איצט אין דייטשלאנד.

און איצט האט מען די דאזיגע אונגליקליכע ארויסגענומען פון זייערע וואוינונגען, כדי זיי זאלען וועהלען זייערע פערפאלגער און הויט-שינדער, כדי זיי זאלען געבען זייער הסכמה פאר דער פאליטיק, וואס ראט זיי אויס. און זיי, די יודען, גייען מיט, זיי וועהלען, זיי שטימען מיט „יא", זיי האבען די גאר נישטיגע האפנונג, אז אפשר וועט מען זיי שפעטער אביסעל ווייניגער שלאגען. זיי, די ארימע נאראנים!

דער גורל פון די יודען ביי די איצטיגע וואהלען, דער רוף פון דער יודישער רייכס-פערטרעטונג, אז ביים פלעביסציט זאלען די יודען ענטפערען „יא", דאס הייסט, אז זיי אפראבירען היטלערס פאליטיק, איז די בעסטע אילוסטראציע צו דעם, וואס אזוינס עס זענען געווען די וואהלען פון לעצטען זונטאג, ווי ריכטיג זיי שפיגלען אפ דעם ווילען פון פאלק, פון די מאסען.

און דאך האבען זיך געפונען אזעלכע, וועלכע האבען אויף די פלעביסציט-צעטלעך אויפגעשריבען „ניין", איינשטעלענדיג דערמיט זייער עקזיסטענץ און לעבען. זייער צאהל איז געווען נישט גרויס, א הייפעל אין ים פון די יא-זאגער. אבער די געשיכטע האט שוין נישט איינמאל געלערנט, אז אין אזא הייפעל ליגט בעהאלטען די ענערגיע, וועלכע וועט אויפרייסען מיט דער צייט דעם טריומפירענדען בארבאר און מאכען א סוף צו זיין שרעקענס-רעזשים.

פ. פ. ס.

צוליב געלד, צוליב מאטעריעלע נוצען

אלפרעד קער וועגען הויפטמאנס בעקעהרונג צום האקענקרייץ

דער בעריהמטער דייטשער שריפטשטעלער און דראמאטורג גערהארט הויפטמאן, דער אמאל ראדיקאלער דיכטער, וועלכער האט אין זיינע דראמעס בעריהרט שטארקע סאציאלע מאמענטען, האט זיך, ווי בעקאנט, „גלייכגעשאלטעט", ער האט אקצעפטירט דעם היטלעריסטישען רעזשים, און זיין לעצטע דראמע „די גאלדענע הארפע" ווערט אויפגעפיהרט אלס איינס פון די נייע ווערק, וואס איז פולקאם אפראבירט דורך דער מאכט פון גלייכגעשאלטען (אין שבת'דיגען „בערלינער טאגעבלאט" האט הויפטמאן גערופען צו שטימען פאר דער היטלער-רעגירונג).

דער פערראט פון הויפטמאנען האט אין דער דייטשער עמיגראציע ארויסגערופען א פערביטערונג און ענטוישונג. אלפרעד קער, איינער פון די שארפזיניגסטע דייטשע שריפטשטעלער, וועלכער האט, אלס יוד און ראדיקאל, געמוזט פערלאזען דייטשלאנד, האט איצט פערעפענטליכט אין א פאריזער בלאט אן ארטיקעל וועלכער טראגט דעם נאמען „די שאנדע פון גערהארט הויפטמאנען".

דער בעריהמטער קריטיקער איז זיך מודה, אז איהם איז נישט ליב געווען דעם ארטיקעל צו שרייבען. איך בין, שרייבט ער, אין משך פון מיין גאנצען לעבען געווען א פריינד פון הויפטמאנען, ער איז יונגער פאר מיר, אבער מיר זענען ביידע געווען יונג, ווען מיר האבען זיך בעקאנט. און מיר זענען אינאיינעם געגאנגען ביז צום היינטיגען טאג.

אבער פון יענעם פאטאלען טאג אן האבען מיר נישט קיין שום געמיינזאמעס צווישען זיך: איך קען נישט מעהר דעם דאזיגען פחדן!

קער דערמאנט אנ'אוונט אין גארטען פון זייער געמיינזאמען פריינד, דעם בעקאנטען ד"ר פלעש. דאס איז געווען אין דער צייט, ווען איבער דייטשלאנד האט שוין געהאנגען דער בין השמשות פון נאציאנאל-סאציאליזם. קערן האט זיך געדאכט, אז הויפטמאן הויבט זיך אן צו וואקלען. דו ביסט דאך נישט... האט קער געזאגט צו זיין פריינד, דו פערגעסט דאך נישט, אז דו ביסט דער מחבר פון „די וועבער".

הויפטמאן האט געענטפערט לויט זיין געוועהנליכער מאניער זעהר ליב און העפליך, נישט פערענדיגענדיג די פראזע, ער האט בעשטעטיגט דאס וואס קער האט איהם געפרעגט. דאס געשפרעך איז בעפיהרט געווארען אין צווייען.

וואו איז איצט הויפטמאן? פרעגט קער און פונקט ווי פיל מענשען אין דער איצטיגער צייט, דערמאנט ער דאס בעריהמטע ווארט פון טאלסטאיען: „איך קאן נישט שווייגען".

פאר שרעק און געיעג נאך בעקוועמליכקייטען, אויס שענדליכער שוואכקייט האט ער ארויסגעהאנגען פאר זיין טיר א האקענקרייץ.

קער ווייס דעם ענטפער, וועלכען עס קאן איהם געבען הויפטמאן: מעכטיגער נאציאנאלער אויפברויז...

— דו נארסט זיך אליין אפ. עס זענען פערהאן פערשידענע אויפברויזען. און א חוץ דעם איז בכלל אין דייטשלאנד קיין אויפברויז נישטא.

קער דערמאנט הויפטמאנען יענעם טאג, ווען הויפטמאן האט געדריקט די האנד דעם ערשטען דייטשען פרעזידענט, דעם סאציאל - דעמאקראט עבערטען, אלס רעפובליקאנער א רעפובליקאנער.

— דאס איז געווען אין ברעסלוי אין מאגיסטראט, און איך דער נאר האב נאך אויף יענער פייערליכקייט געהאלטען א רעדע אהן דער פריינדליכער אויסטויש מיט בעגריסונגען מיט לעבען, וועלכער זיצט איצט אין טורמע?

מיט א יאהר דריי צוריק האט דער געוו. קרוינפרינץ געזאגט צו הויפטמאנס זוהן (דאס האט דער יונגער הויפטמאן אליין דערציילט מיט א שמייכעל)

— זאגט אייער פאטער, זאל ער זיך אויספיהרען אזוי, אז ער זאל זיך נישט געפינען אויף קיין פאלשען וועג, ווען מיר וועלען קומען צו דער מאכט. אמת, שרייבט קער, מיר זענען צו דער מאכט נישט געקומען, אבער הויפטמאן איז געווען גרייט...

און צום סוף זוכט קער די סיבה פון הויפטמאנס פאלען, וואס האט אויפגערודערט די גאנצע וועלט, אין הויפטמאנס מורא פאר מאטעריעלע פערלוסטען. עס איז א שרעק צו זאגען, אבער אויף דער אויפפיהרונג פון שריפטשטעלער האט געהאט א השפעה געלד. נישט דאס ערשטע מאל האט ער דערנידריגט זיין טאלאנט צוליב געלד, ער האט אמאל געשמירט ראמאנען, אין וועלכע עס האט זיך נישט געפיהלט זיין געניוס.

זיינע דריי ווילעס האבען געקאסט געלד: אין אגנעטענדארף, אין די בערג, אין העלדענזע, אין ראפאלא. געלד קאסט זיין זוהן, וועלכער האט צו דרייסיג יאהר שוין די דריטע פרוי. געלד קאסט דער גאנצער לעבענס-שטייגער פון אט דעם וועבער-איניקעל. דער וועלט-בעריהמטער שרייבער ליגט אין שטויב, ליידער צוליב געלד.

אין הויפטמאנס איצטיגע שאפונגען זעהט קער דעם סוף פון זיין טאלאנט, וועלכער האט איהם געוואונען די אנערקענונג אין דער גאנצער וועלט.

—:XX:—

שטילער נומערוס קלאוזוס אויף די ווינער הויכשולען

ווין (יט"א) ווי עס איז צו זעהען פון די ביז-איצטיגע בעריכטען זענען פיל מזרח-אייראפעאישע יודישע סטודענטען היי-יאהר נישט אנגענומען געווארען אויף דער ווינער אוניווערזיטעט (בעזונדערס אויף דעם מעדיצינישען און יורידישען פאקולטעט) ווי אויך אויף דער פאליטעכניק. די צאהל נישט אנגענומענע יודישע סטודענטען אויף דער אוניווערזיטעט שטייגט איבער 200 און איינינע ווינער צייטונגען שרייבען צוליב דעם וועגען א שטילען נומערוס קלאוזוס אויף די ווינער הויכשולען געגען מזרח-אייראפעאישע יודען. די פרעסע ווייזט דערביי אן אויף דעם גרויסען שאדען, וועלכען אזא אנטיסעמיטישע פראקטיק מוז ברענגען דער ווינער בעפעלקערונג צוליב'ן פערלוסט פון די הכנסות, וועלכע פליסען פון די אויסלענדישע סטודענטען.

וואס האט אויפגעטון די לאנדאנער וועלט-קאנפערענץ?

וועגען די רעזולטאטען פון דער יודישער הילפס קאנפערענץ אין לאנדאן שרייבט יצחק ביידיטש אין „ה." פאלגענדעס:

אויף די רעזולטאטען פון דער לאנדאנער יודישער וועלט-קאנפערענץ, דארף מען קוקען אביעקטיוו, נישט איבערשאצען זיי און נישט אונטערשאצען.

ס'איז געווען דער ערשטער פרוב צוזאמענצוברענגען צו איין טיש די פערטרעטער פון די אלוועלטליכע יודישע ארגאניזאציעס און אויך פארשטעהער פון די יודישע דעמאקראטישע און נאציאנאלע אינסטיטוציעס, און דער פרוב איז געלונגען. דאס הייסט, אז צו דער קאנפערענץ אין לאנדאן האבען זיך פערזאמעלט פארשטעהער פון אלע גרויסע יודישע קבוצים, און דאס אליין איז שוין אנ'ערפאלג.

וואס זענען געווען די אויפגאבען פון דער קאנפערענץ? מען קאן זיי איינטיילען אין צווייען: די הילפס-אקציע און די פאליטישע ארבייט.

אבער ווער פון אונז האט באלד געקאנט רעכענען, אז מען זאל שאפען אנ'איינהייטליכע פאליטישע ליניע און בילדען א שטענדיגען קאמיטעט צו פיהרען די פאליטישע ארבייט — ביי דער גרויסער מיינונגס-פערשידענהייט צווישען די בעזונדערע ארגאניזאציעס? ס'זענען דאך געווען אזעלכע ארגאניזאציעס, וועלכע אנערקענען דאס יודענטום נאר אלס רעליגיע און ציטערען פאר יעדען שריט, וואס קען אויסזעהען ווי אנ'אלוועלטליכע פעראיניגונג פון יודען, און אנטקעגען די זענען געווען אנדערע יודישע ארגאניזאציעס, וועלכע שטיצען שוין לאנג אויפ'ן באזיס פון דער יודישער נאציע און אנערקענען, אז די דאזיגע וויכטיגע יודישע פאליטיק דארף געמאכט ווערען אפען און אויפ'ן איבערנאציאנאלען באדען. דא איז, זעלבסטפערשטענדליך, געווען אוממעגליך צו קומען צו אנ'איינינונג.

אבער מיט דעם בעשלוס אויסצוועהלען א קאמיסיע וועלכע זאל פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט'ן הויך קאמיסאר פאר די דייטשע פליכטלינגע ביים פעלקערבונד — וועלכער וועט זיך אויך פערנעהמען מיט פאליטישע פראגען — האט מען אויך שוין געמאכט א שריט ווייטער צו שאפען, אויב אפילו צייטווייליג, א פעראייניגטע יודישע פאליטישע ארבייט.

איך וויל זיך דא אביסעל ברייטער אפשטעלען אויף דעם ארץ-ישראל'דיגען מאמענט. זעלבסטפערשטענדליך זענען אויף דער קאנפערענץ ארויסגעקומען רייבונגען וועגען דעם, וואס פאר א סומעס פון געזאמעלטען פאנד זאלען בעשטימט ווערען פאר ארץ-ישראל, און אויך וועגען דעם, ווער עס זאל קויפען דעם באדען אין ארץ ישראל פאר די דייטשע יודען. דאך האט מען זיך געאייניגט אויף דעם, אז פאר ארץ-ישראל מוז אפגעגעבען ווערען א בעדייטענדער טייל פון די געלדער, וואס וועלען געזאמעלט ווערען, און ענדליך האט מען אויך אנערקענט דעם נאציאנאל-פאנד אלס דעם אינסטיטוט אויף איינקויפען באדען.

מערקווירדיג איז געווען, אז אין די רעדעס פון די געוועזענע און איצטיגע קעגנער פון ארץ-ישראל האט זיך געפיהלט אזא אכטונג צו אונזערע אויפטוען אין פאלעסטינע, וואס מיר זענען נישט געוואוינט ביז איצט ביי זיי צו זעהען, און ווען ד"ר ווייצמאן האט דערקלערט, אז ער האט בעקומען 300 סערטיפיקאטען צום פערטיילען גלייך פאר די יודישע פליטים פון דייטשלאנד אין פאריז — האט די גאנצע פאריזער דעלעגאציע עס אויפגענומען מיט דער גרעסטער צופרידענהייט, ווייל ארץ-ישראל איז איצט דאס איינציגע לאנד, וואו עס קען זיין א ווירקליכע יודישע עמיגראציע.

ווען א.ז.ר. וועט לייענען דעם מאניפעסט פון דער קאנפערענץ צום יודישען פאלק וועט איהם ווערען קלאר, אז עס האנדעלט זיך וועגען א פאנד פון 2 מיליאן פונט. זעלבסטפערשטענדליך דארף מען דאס געלד ערשט צונויפזאמלען. אבער נעהמענדיג אין אכט דעם צוזאמענשטעל פון געוועהלטען צענטראל-קאמיטעט, אין וועלכען עס גייען אריין די גרעסטע יודישע ארגאניזאציעס פון אייראפע (שפעטער וועלען אויך צוקומען די אמעריקאנער יודישע ארגאניזאציעס) קענען מיר האפען, אז די גרויסע סומעס וועלען זיך געפינען.

די ברייטע שיכטען פון דער יודישער דעמאקראטיע און די יודישע מאסען דארפען העלפען דעם קאמיטעט אין זיין ארבייט. אין צענטראל-קאמיטעט גייען אריין פארשטייער פון די ענגליש-יודישע ארגאניזאציעס, פון פאריזער קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס, פארשטייער פון פוילען, האללאנד, טשעכאסלאוואקיע א. א.

אין גאנצען, אז עס איז געמאכט געווארען א גרויסער שריט אויפ'ן וועג פון פעראייניגונג. איהר וועט אבער פרעגען: צי איז ביי אונז צייט גענוג צו פיהרען א הילפס-ארבייט און גרויסע פאליטישע אקציעס? ביי דעם צושטאנד, אין וועלכען די יודישע פארשטייערשאפטען געפינען זיך איצט, איז נישט געווען מעגליך דורכצופיהרען גרויסע פאליטישע אקציעס. דאס וועט מוזען זיין די אויפגאבע פון קומענדיגען יודישען וועלט-קאנגרעס, וועלכער דארף די פאליטישע פראגע וועגען די דייטשע יודען ארויסטראגען אויף דער אינטערנאציאנאלער ארענע, ווי דער ציוניסטישער קאנגרעס טוט עס מיט דעם ארץ-ישראל-פראבלעם.

פארלויפיג, ביז דעם יודישען וועלט-קאנגרעס, מוזען מיר זיך קאנצענטרירען ארום די ענינים, וועלכע מען קען איצט דורכפיהרען. דאס האט געזוכט צו טאן די לאנדאנער קאנפערענץ, און דאס איז איהר פערדינסט.

—:0:—

מען דארף די פאלקסמאסען פערטומלען די קעפ מיט פאראדען און ספעקטאקלען.

זיי זאלען פערגעסען צו פאדערען ברויט

די ווילד-משוגענע פאראדען, וואס ווייזען, אז די היטלער-רעגירונג איז פערצווייפעלט

(א בריף פון דייטשלאנד)

פון האנס רהיינלענדער*)

די אמאליגע רוימישע הערשער, די צעזאר'ען, אריינרעכענענדיג אפילו דעם שרעקליכען נערא (נירון) זענען געווען אומשולדיגע לעמעלעך אין פערגלייך מיט די דייטשע נאצים. דער רוימישער קייזער וועספאסיאן, אונטער וועמעס הערשאפט טיטוס האט חרוב געמאכט ירושלים און דעם בית-המקדש, איז אן אומשולדיגער גענבעל, ווען מען פערגלייכט איהם מיט די ווילד-משוגענע נאצישע פיהרער, היטלער, גערינג, געבעלס א.אז.וו. דער אמאליגער רוימישער רשע קאן זיך נישט פערגלייכען מיט זיי.

היטלער און די אנדערע פיהרער פון די נאציס האבען אלס קינדער געלערנט אין די שולעס וועגען די רוימער. זיי האבען זיכער פערגעסען אלץ, וואס זיי האבען געלערנט, אבער איין זאך איז געבליבען איינגעקריצט אין זייער זכרון,—דער אלטער רוימישער רוף „ברויט און פארשטעלונגען". גיט די פאלקסמאסען ברויט און ספעקטאקלען, און זיי וועלען פערגעסען אן זייער אומצופרידענהייט. יעדענפאלס קאן מען זיי מיט דעם אויף א צייט פערמאכען דאס מויל.

דאס האבען זיך די היטלעריסטישע דעמאגאגען גוט איינגענומען אין זינען: ברויט און ספעקטאקלען פאר'ן פאלק. קיין ברויט האבען זיי דעם פאלק נישט געקאנט שאפען, אבער ספעקטאקלען — דאס האבען זיי פאר די דייטשע מאסען אנגעגרייט איבערגענוג!

אויב מען וואלט געקאנט געבען די מאסען ספעקטאקלען אנשטאט שפייז, וואלט יעדער דייטש איצט געווען אנגעפייסט ווי א בארג. אבער דער עלענד און נויט אין דייטשלאנד איז שרעקליך, עס איז, פערשטעהט זיך, גאנץ נאטירליך, וואס אין אויסלאנד ווייסט מען אן פריהער פון אלץ אויף דעם, וואס מען פערטרייבט די ארימע דייטשע יודען פון זייערע וואוינ־ערטער. פון זייערע פרנסות און ברויט מען דערצעהלט וועגען די געשלאגענע געפייניגטע, געמארדעטע יודען. עס איז פערשטענדליך, וואס אזעלכע גרוילטאטען ציהען צו פריהער פאר אלץ יעדען איינעמס אויפמערקזאמקייט אין אויסלאנד.

ליידער, אבער, פערגעסט מען אינגאנצען אז די ליידען און מאטערנישען פון אנדערע טיילען פון דער דייטשער בעפעלקערונג. אין דייטשלאנד זענען פאראן 600 טויזענט יודען. ס'זענען אבער דארטען אויך פאראן איבער 12 מיליאן דאס הייסט 20 מאל אזויפיל „מארקסיסטען" (סאציאליסטען און קאמוניסטען), וועלכע ווערען פונקט אזוי גרויזאם געטריבען צו עלענד, מאטערנישען און טויט. ווי די יודען.

אום צו העלפען די גרויסע פריצים-לאנדבעזיצער, האט די היטלער-רעגירונג קינסטליך פערגרויסערט א גרויסען יקרות אויף ברויט, מארגארין, אלערליי פעטס און בעזונדערס פוטער, מ'האט אויך ארויפגעשרויפט די פרייזען אויף אנדערע לעבענס-מיטלען.

וואס אנבעלאנגט דעם קאמף געגען ארבייטס-לאזיגקייט, האבען מיר דא א ריזיגען שווינדעל, מען נעמט און מען מעקט איינפאך אויס פון די ליסטעס פון ארבייטסלאזע צעהנדליגער טויזענטער נעמען. ארבייטסלאזיגקייט ווערט אויף אזא ארט פערקלענערט אויפ'ן פאפיר. אבער אין דער ווירקליכקייט וואקסט די נויט אלץ מעהר און מעהר, און די נאצי-פיהרער וועלכע האבען זיך פערקויפט צו דעם גרעסטען דייטשען קאפיטאליסטען, מאכען דער ביי דעם אנשטעל, ווי זיי וואלטע געמאכט די גרע־סטע אנשטרענגונגען צו שטילן דעם הונגער פון די מאסען.

דאס אלץ איז וועגען ברויט פאר די מאסען, איצט וועגען די ספעקטאקלען.

דעם ערשטען זונטאג אין אקטאבער איז פארגעקומען א יום-טוב, וועלכען די נאציס האבען אנגערופען „א דאנק צו גאט פאר דער גערעטעניש", איז פארגעקומען א גרויסער היטלעריסטישער פאראד אויף א בארג ביי דער שטאט האמעלן ביים טייך וועזער.

אין די קאזיאנע ארטיקלען, וואס זענען געווען געדרוקט וועגען דעם אין אלע צייטונגען, האט מען ערקלערט, אז דער דאזיגער פאראד אין האמעלן האט איבערטראפען די ריזיגע פאראדען אויפ'ן טעמפעלהאפער פעלד אין בערלין, און אין דער שטאט נירענבערג. אזא פאראד האט נאך די וועלט קיינמאל נישט געזעהען.

טויזענטער „פרייוויליגע", — וועמען מען האט צוברעכען די ביינער אויב זיי זענען נישט געקומען „פרייוויליג" — האבען געמוזט אויפבויען אויפ'ן בארג א מין פיראמידע מיט גענוי אויסגעמאסטענע טרעפ פון שפיץ־בארג ביז ארונטער אין טאל. אויף דעם דאזיגען וועג האט געדארפט קומען און אראפגעהן דער נאצישער אויבער-גאט היטלער!

די היטלער־צייטונגען האבען וועגען דעם געשריבען: „מיר ווילען, אז ביים גרויסען פאראד זאלען מארשירען הונדערטער טויזענטער מענשען, און מיר ווילען זעהען די בעגייסטערונג פון א מיליאן, דעריבער קלעריען מיר ווייניגער פון אלץ וועגען קליינליכע פינאנציעלע חשבונות.!"

אזוי רעדען די נאצישע באנקראטירטע פערפיהרער און פערברעכער, און מיט שטאלץ גיבען זיי איבער, אז מען מוז דערביי אויסגראבען און איבערטראגען 40 טויזענט קוביק מעטער ערד, און דעריבער מוזען דערביי ארבייטען נישט נאר פיל טויזענטער מענשען, נאר אויך אהן א צאהל לאקאמאטיוון, עלעקטרישע מאשינען א.א.וו. אומעטום האט מען אויפגעריסען די ערד, אומעטום געמאכט גרייבער און לעכער, אום צו בעלייכטען דעם בארג און איהם מאכען אויסזעהען ווי א ים פון פלאמען.

די אלע משוגענע אונטערנעהמונגען ווייזען אן אז די נאצישע פיהרער זענען פערצווייפעלט, מען טוט אלץ, אום אפצונארען און פערטומלען די מוחות פון די פאלקס-מאסען, וועלכע מען נארט אפ און מען שענדעט.

אבער מען קען דאך די פאלקס-מאסען נישט בערוהיגען, און אין די טיפענישען פון די פאלקס-מאסען קאכט און עס ברויזט.

דא האבען די נאציס זייער טעראר, זייערע גרויזאמע שטראפען פאר יעדער קלייניגקייט, מיט געוואלט צווינגט מען די פאלקס-מאסען צו בלייבען רוהיג. און גערינג, היטלערס רעכטע האנט און דער פרעמיער־מיניסטער פון פרייסען האט ארויסגעגעבען א נייעם געזעץ, אז ווער עס וועט סטראשען א מיטגליד פון דער רעגירונג, פון גערינגס אדער פון די היטלעריסטישע מיליטערישע אפטיילונגען, וועט בעשטראפט ווערען מיט לעבענסלענגליכער תפיסה אדער מיט טויט.

מיט אזא געזעץ קאן מען יעהען איינעם צו יעדער צייט פערשפאר'ען אין טורמע. האריס עס דארף זיך נאר געפינען אן'אויסוואורף, וואס וועט שווער'ען, אז ער האט אליין געהערט ווי סאמועל לעווענשטיין האט געזאגט אז מען דארף אפראמען פון וועג גערינגען. דאס איז שוין גענוג, אז סאמועל לעווענשטיין זאל פערשפארט ווערען אויף אייביג אין טורמע.

אבער נאך ערגער איז א צווייטער טייל פון דעמזעלבען געזעץ, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז פונקט אזעלכע שטראפען, לעבענסלאנגע געפענגניש, און טויט, קומען אויך פאר ארייבשמוגלען און פערשפרייטען פערדעכטיגע (דאס הייסט, אנטיהיטלעריסטישע) שריפטען, צייטונגען, בלעטער און אנדערע דרוק-זאכען.

אזעלכע געזעצען קאנען אננעהמען נאר גייסטיג־קראנקע מענשען, וואס קאנען פאר שרעק נישט שלאפען קיין נעכט און האבען נישט קיין רוהיגע מינוט דורך די טעג, אין משוגעים-הייזער וואלטען זיך געדארפט געפינען די אלע נאצישע ווילדע חיות. וואס פיהרען איצט דייטשלאנד צום אפגרונט. וואס צושטערען דאס גייסטיגע לעבען פון דייטשען פאלק און מאכען צו שאנד און צו שפאט דעם דייטשען נאמען אויף דער וועלט.

—==):(—

*) דער שרייבער פון דעם בריף איז א בערימטע פערזענליכקייט אין דייטשלאנד. דער נאמען האנס רהיינלענדער איז א פען-נאמען. דעם אמת'ען נאמען פון דעם שרייבער קאנען מיר, צוליב פערשטענדליכע טעמים נישט אנגעבען. — רעד.

איז געיעג נאך דער שוועסטער'ס קינד

א שפאנענדע געשיכטע, וואס האט זיך אנגעהויבען מיט 40 יאהר צוריק אין ווארשא און ערשט די טעג זיך פערענדיגט אין לאדז

פון וואנען האט זיך גענומען דער צארן פון צארישען אכראניק סערקא צו דער משפחה פון יונגען באנקיר סענדער זילבערסאבעל? דער האס האט זיך אנגעהויבען פון א מחלוקה וואס איז אויסגעבראכען אויף א באל צווישען סערקאן און דער טאכטער פון סענדער זילבערסאבעל, שרה'ן.

געווען איז דאס דער יעהרליכער קארנאוואל-באל פון סטודענטען פון ווארשאווער אוניווערזיטעט, אלס שוועסטער פון א סטודענט פון זעלבען אוניווערזיטעט איז אויך שרה אויפ'ן דאזיגען באל איינגעלאדען געווארען, שרה איז געווען יונגער פאר דוד'ן. זי איז אלט געווען א יאהר 19, עלעגאנט, אינטעליגענט, און אן אויסערגעוועהנליכע שיינהייט, פערשטייט זיך, אז אויפ'ן באל האט זי געהאט א געוואלדיגען ערפאלג.

אויפ'ן זעלבען באל איז אויך געווען סערקא. אהערגעקומען איז ער נישט זיך ווילען, דערויף איז דאך זיין נשמה נישט געאייגנעט געווען. סערקא איז געקומען אויפ'ן באל בלויז צוליב שפיצלערישע צוועקען. ער האט פערשטאנען אז אויף אזא באל וועלען זיך פערזאמלען מאסען יוגענט און דא, וואו ס'קומט זיך צוזאמען יוגענט, דארט וואקסט דאך זיכער קראמאלע.

האט ער טאקע שארף אבסערווירט דעם עולם. דאן האט זיך איהם געווארפען אין די אויגען שרה ארומגערינגעלט פון א מחנה יונגעלייט. וועלכע חלשן פאר איהר בליק. [illegible], דעם קאלטען סאדיסט, דעם מענשען פיינט האט זיך אנגעצינדען עפעס א מאדנע געפיהל, שווער צו זאגען, צי דאס איז געווען איפערזוכט, תאוה, אדער סתם א חשק צו פרובען די אייגענע מענערישע ווערט־

סערקא האט פלוצלונג פערגעסען אן זיינע שפיצלערישע אויפגאבען, אן זיין הויכע אמטליכע שטעלונג, ער האט, ווי א יונג טאנץ-זאל פאצעטל, גענומען שרה'ן אטאקירען צוערשט מיט בליקען, דערנאך מיט חנ'דלעך, שמייכלענדיג, ווינקען און אז די אלע קונצען האבען נישט געהאלפען, שרה האט זיך אויף איהם אלץ נישט אומגעקוקט, איז סערקא צו איהר צו און נישט ענטשולדיגענדיג זיך פאר איהר געזעלשאפט, אנגעהויבען צו איהר צו רעדען.

די פיין־ערצויגענע שרה האט נישט געקענט פערטראגען די ברוטאלע אויפפיהרונג פון דעם נפש און זי האט איהם געגעבען א געהעריגען אפשניט, געוויס, ווען זי וואלט געוואוסט וואס פאר א העכט דער חברה-מאן איז, וואלט זי אפשר געווען איינגעהאלטענער און פארזיכטיגער אויף זיין נישט עלעגאנטער האלטונג. האט זי אבער איהם נישט געקענט, און אויך קיינער פון איהר געזעלשאפט האט איהם נישט געקענט. לויט זיין האלטונג, אויסזעהען און אפילו קליידונג, האט איהם שרה אנגענומען פאר א פשוט'ען לאבוז. כאטש איינעם פון יענעם מין חברה-לייט, וועלכע לאזען קיין פרוי איבער דער גאס נישט דורכגיין און דערפאר טאקע האט זי איהם אזוי שארף מקיים פסק געווען.

דער אלמעכטיגער סערקא האט זיך אויף אזא קבלת פנים נישט גערעכענט. און איהם האט זיך אנגעצינדען א געוואלדיגער כעס. ער האט באלד פערארדענט איינעם פון די איהם אונטערליגענדע אנוועזענדע שפיצלען צו האלטען די שטייפע זשידובקע אויפ'ן אויג און גענוי פעסטשטעלען ווער די איז.

סערקא האט געגעבען דעם שפיצעל גענויע אינסטרוקציעס ווי אזוי די אויפגאבע דורכצופיהרען און ער איז א שרעקליך הערצרענטער פון באל גלייך אוועק.

דער שפיצעל האט אויף טריט און שריט נאכגעפאלגט שרה'ן און ווען זי איז אין בעגלייטונג פון ברודער און איינגע קאלעגען ביים סוף באל אהיימגעפאהרען, איז אויך דער שפיצעל, אומבעמערקט איהר נאכגעפאהרען, און אזוי ארום דערגאנגען ווער זי איז.

סערקא האט דעריבער געזוכט א געלעגענהייט, ווי אזוי זיך מיט שרה'ן אפצורעכענען, מיט'ן ארעסט פון דוד'ן האט זיך איהם אזא געלעגענהייט אונטערגערוקט. בעקומענדיג די מעלדונג וועגען דודל'ס ארעסט איז סערקא ממש צושפרונגען געווארען פאר שמחה. ער האט גלייך גענומען דעם ענין אין זיין האנט אריין.

סערקא האט אויך אויף דודל'ען אנגעהויבען דורכצופיהרען זיין אויספארשונגס-פראגראם, נאך יעדען נומער האט דודל לויט דער עצה פון אונטערגעשטעלטען שפיצעל אויספיהרליך בעשריבען די פייניגונגען און יסורים וואס מ'טוט איהם אן און געבעטען די עלטערען און די משפחה אז זיי זאלען אלעס אין דער וועלט זעהן פאר איהם צו טון, כדי איהם נאך א לעבעדיגען ארויסצורייסען פון די רוצחים'ס הענט. אזא כלומרשטער „גריפס" איז יעדעס מאל דורך אן'אנדערען שפיצעל פארגעלייגט געווארען פאר סענדער זילבערסאבעל און זיין בני־בית.

נאכמעהר: סערקא וועלענדיג א פנים נאך שטארקער פערפייניגען די אומגליקליכע משפחה, האט אפילו געלאזט פאטאגראפירען יעדען „נומער" און געהייסען גלייכצייטיג פארשטעלען א פאטאגראפיע ווי אזוי דודל איז צוטרייבערט געווארען.

(ווייטער מארגען).

ארגוס.

TEATR REWJI KOMIKÓW
Al. I Maja 2.
פון היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער קאנקורענצלאזער רעווי-רעפערטואר
1-טער טייל:
אויף ביידע לאפאטקעס
אין 20 אריגינעלע שלאגער-בילדער.
2-טער טייל:

גרויסער אינטערנאציאנאלער
פרייען-רינגקאמף-טורניר
וועגען דער מייסטערשאפט פון פוילען און געלד-פריזען.
ריכטער Green טעגליך קעמפען 3 פאר
אנהויב אין גענו. טעג 8 און 10 אוו.
אנטרעטען אויפען זאל נאך יעדען נומער.
אנהויב שבת און זונטאג — 5 נאכם.
7.30 און 10 אוונט.
דער זאל איז גוט בעהייצט.
מוזיק אונטער לייטונג פון K.BAJON i W.ORSKI

די לייכטע אינדוסטריע שטעה־ט נאך אל־ץ אפ אין ראטענפערבאנד

אין די סאוויעטישע צייטונגען ווערט א סך געשריבען וועגען דעם, אז די אזוי-גערופענע לייכטע אינדוסטריע, דאס הייסט, יענער צווייג פון דער פראדוקציע, וואס דארף שאפען די סחורות פון טעגליכען געברויך, איז נאך שטארק הינטערשטעליג. די פאבריקען פון אט דער אינדוסטריע פראדוצירט באוועל, וואל, שיך, אלערליי כלים, איז מען דא הינטערשטעליג קודם-כל אין דער קוואנטיטעט פון די סחורות, דאס הייסט, עס ווערט נישט פראדוצירט גענוג, ווייניגער ווי עס פאהרט זיך לויט דעם פלאן. נאך ערגער איז אבער דאס, וואס די אייגענשאפט איז שלעכט.

עס זענען אין מאסקווע פעראן א סך פאבריקען פון באוועל-סחורות. אין אנדערע געפינען זיך א סך שוך-פאבריקען. אין אנדערע צענטערן זענען דא גרויסע וואל-פאבריקען. די אלע פראדוצירען פאר דעם גרויסען איבעריגען סאוויעטישען מארק. אויב עס זענען נישטא קיין גענוג סחורות, און אויב די, וואס זענען שוין יא דא, זענען פון שלעכטער קוואליטעט, איז קלאר, אז עס הערט נישט דורכגעפיהרט די וויכטיגסטע אויפגאבע פון דער סאוויעט-רעגירונג ביים היינטיגען טאג. די דאזיגע אויפגאבע איז:

די מאסען מוזען האבען אלץ, וואס זיי דארפען. זיי טאר נישט אויספעהלען דאס נויטיגסטע. מען קאן נאך נישט רעדען וועגען בעפרידיגען אזעלכע בעדערפענישען, וואס קאנען פעררעכענט ווערען ווי לוקסוס אדער ווי זאכען פון בעזונדערער בעקוועמליכקייט, נאר יענע זאכען, וואס געהערען צו לעבענס-נויטיגע בעדערפענישען מוזען צוגעשטעלט ווערען אונטער אלע אומשטענדען.

די סאוויעטישע צייטונגען דערקלערען דעם אומגינסטיגען צושטאנד פון דער לייכטער אינדוסטרי מיט שלעכטער אנפיהרונג, מיט דעם, וואס עס פעהלט נאך די געהעריגע דיסציפלין אין די פאבריקען, מיט ביוראקראטיע און קאנצעלאריי־שטשינע.

אט איז א כאראקטעריסטישער אויסצוג פון דער „פראוודא" וועגען דעם גאנצען ענין.

„דער סאוויעטישער פערברויכער איז אויסגעוואקסען, איהם שטעלען שוין מעהר נישט צופרידען, למשל, די גראבע געהאלטען פון נידעריגען סארט. איהם קאנען שוין מעהר נישט צופריעדענשטעלען די פארמלאזע פראדוקטען פון דער טריקא־אינדוסטריע. איהם קאנען אויך מעהר נישט בעפרידיגען א סך סארטען שיך, גלאדע און פאיאנס־ווארג.

„די הינטערשטעליגקייט פון די מעטאדען אין דער לייכטער אינדוסטריע בעשטעהט טאקע אין דעם, וואס מען נעהמט נישט אין אנבעטראכט, וואס מען „בעמערקט נישט" די גרויסע קולטורעלע ענדערונגען, וואס זענען פארגעקומען אין דעם לאנד. די לייכטע אינדוסטריע האט זיך נישט אויסגעלערנט איבערצוארבייטען איהר אנפיהרונג אין איינקלאנג הערמיט.

„פון דעם, אויף וויפיל און ווי שנעל די לייכטע אינדוסטריע וועט קאנען זיך איבערבויען אין דער אנגעוויזענער ריכטונג, וועהט זיך דער ווייטערער אויפשטייג אין דעם וואוילשטאנד פון די ארבייטער, און פויערים-מאסען".

—:::—

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

צום אפפאהר פון דער האנדווערקער-דעלעגאציע קיין סאוויעט-רוסלאנד

אויף וויפיל די נויטיגקייט פון עקספּאָרט פון האנדווערקער-ארטיקלען האט ביז איצט כמעט נישט עקזיסטירט, אזוי איז איצט די דאזיגע פראגע געווארען א לעבענס-נויטווענדיגקייט. די האנדווערקער פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע האבען נאך פאר דער מלחמה עקספּאָרטירט זייערע ארטיקלען קיין רוסלאנד און דאס אין גרויסע צאהלען, ווייל דער ווערט פון די עקספּאָרטירטע האנדווערקער-ארטיקלען פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע האט איבערגעשטיגען א מיליאן זהב.

אין פרינציפ איז אונזער האנדווערק איינגעשטעלט אויף עקספּאָרט, און צוליב דעם וואס דער שווערער ווירטשאפטליכער קריזיס האט שטארק פארקלענערט דעם געברויך פון האנדווערקער-ארטיקלען אין לאנד, איז דער איינציגער אויסוועג פון דער קריטישער לאגע דאס ארגאניזירען פון א ראציאנעלען אויספוהר פון האנדווערקער-אויסארבייטונגען קיין אויסלאנד. פוילען בעזיצט א רייהע אויסלענדישע פלאצובקעס, מיט וועמענס הילף מען וואלט געקענט אנקניפען א קאנטאקט מיט די אויסלענדישע אפנעהמער. ס'עקזיסטירט אויך א מלוכה'שער עקספּאָרט-אינסטיטוט, דורך וועמענס פערמיטלונג מען וואלט געקענט פיל אויפטון. מיט דער גאנצער קאטעגארישקייט קען מען פעסטשטעלען, אז דאס האנדווערק בעזיצט פיל מעגליכקייטען צו עקספּאָרטירען איהרע אויסארבייטונגען, אבער אזא גרויסע אקציע דארף צוגעגרייט ווערען דורך די מאסגעבענדע פאקטארען.

מ'דארף אויך פעסטשטעלען דאס, אז די עקספּאָרט-מעגליכקייטען פון האנדווערקער-ארטיקלען קיין אויסלאנד ווערען נישט אויסגענוצט אפילו אויפ'ן מינימאלסטען פראצענט, אנ'אויסנאהם בילדען די שניידער-אויסארבייטונגען, וואס ווערען עקספּאָרטירט אין א גענוג גרויסער צאהל קיין ענגלאנד אין די ענגלישע קאלאניעס.

אבער אויך דאס איז נישט אלץ אין ארדנונג, ווייל מיט דעם דאזיגען עקספּאָרט פערנעהמען זיך אויסשליסליך פערמיטלער-סוחרים, דעריבער ווערט דערביי דער האנדווערקער בע'עוולה'ט.

פון דעם דאזיגען עקספּאָרט ציהען גרויסע רווחים אנ'עלעמענט, וואס איז פרעמד דעם האנדווערקער. אין דער פראגע האט שוין אנגעהויבען צו נעהמען א ווארט די האנדווערקער-קאמער, וועלכע וויל קאארדינירען דעם האנדעל, פטור ווערען פון דער איבריגער פערמיטלונג און בעשיצען די האנדווערקער.

גרויסע עקספּאָרט-שאנסען האבען אויך אנדערע האנדווערקער-ארטיקלען, ווי: שיך, קאפעלושען, בירשטען, פענדזלען, בערעטען א. א. דער עקספּאָרט פון די דאזיגע ארטיקלען איז אבער צוליב דער דעזארגאניזאציע נישט אויסגענוצט געווארען.

מען מוז אויך בעריהרען די פראגע פון ארויספוהר פון שוסטער-אויסארבייטונגען, ווייל ס'איז בעקאנט, אז די פוילישע שיך זענען די בעסטע און פראקטישסטע. אין דעם פאל מוז געמאכט ווערען די גרעסטע אנשטרענגונג, אז די פראגע פון עקספּאָרט פון שיך זאל רעאליזירט ווערען, אין דער ערשטער רייהע קיין סאוויעט-רוסלאנד. רעזומירענדיג דאס אלץ, מוז מען לײדער פעסטשטעלען, אז דער פראבלעם פון עקספּאָרט, בלייבט נאך פאר דער מלאכה אין געביט פון טעארעטישע פלענער. ס'איז שוין די העכסטע צייט, אז די פראגע פון עקספּאָרט זאל ווערען א רעאלע פראגע. אין דער הינזיכט דארפען די האנדווערקער האנדלען אזוי, ווי ס'האנדלט די גרויס-אינדוסטריע, דאס הייסט — פיהרען דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט די פאקטארען, פון וועלכע ס'איז אפהענגיג די פראגע פון עקספּאָרט.

די האנדווערקער מוזען גלייך ארויסשיקען דעלעגאציעס אין די פרעמדע לענדער, כדי אנצוקניפען דירעקטע פערבינדונגען מיט'ן קאנסומענט, אין דער ריכטונג דארף געהען די ארבייט פון דער לאדזשער האנדווערקער-קאמער.

—נ:פ:ן—

אלס מיטעל געגען ארבייטסלאזיגקייט

דארף מען אפהיטען דעם 8-שעהדיגען ארבייטסטאג

דער יעצטיגער עקאנאמישער צושטאנד אין אלע בראנזשעס, און הויפטזעכליך אין דער שניידער-בראנזשע פאדערט א אונבעדינגטען פארטראכטען זיך וועגען די סיבות, בעזונדערס ווען מען וויל עפּיס דערגרייכען, כדי אויסצובעסערן די אפגעטוענע פעהלערן ביי פערשידענע פראגען.

און אט דא ווערט מען שטעלען די פראגע: צי זענען פארהאן היינט צו טאג ארבייטס-געזעצען? געזעצען, וואס זייער ציל איז צו רעגולירען די ארבייטס-בעדינגונגען אין די ווערקשטעלען? יעדער איינער ווערט זיך טראכטען — הלמאי אזא פראגע? ווייל ס'איז גענוג קלאר פאר יעדען. אז אזא ארבייטס-געזעץ ווי 8 שעה ארבייט, קראנקען-קאסע, פערזיכערן אין פאל פון א אומגליק און ארבייטסלאזיגקייט, עקזיסטירט פאר דעם ארבייטער און כאלופניק, אזוי, אז דאס איז איבערהויפט קיין פראגע. פרעגט זיך דעריבער, ווי זעהט דאס אויס אין דער ווירקליכקייט?

נאך דעם ווי אלע פראפ. פעראיינען סיי פון ארבייטער און סיי פון כאלופניקעס האבען יאהרען לאנג געקעמפט פאר די סאציאלע געזעצען, כדי צו פערלייכטערן די ארבייטס-בעדינגונגען אין די ווערקשטעלען. און נאך דעם דערגרייכען דאס. מוז מען ערשט יעצט שטעלען די פראגע, צי עקזיסטירען אזעלכע געזעצען? מיר מוזען לײדער אויף דער פראגע ענטפערען — ניין? ווייל אין דעם לעבען זעהן מיר דאס נישט. — דאגעגען זעהן מיר היינט-צו-טאג, ווי אין אלע ווארשטאטען. וואו ס'קאנצענטרירען זיך יודישע ארבייטער, ווערט געארבייט פון 16 ביז 18 שעה אין מעת-לעת און אהן געזעצליכע סאציאלע שוץ.

זעלבסטפערשטענדליך ווען ס'וואלט געווארען אפגעהיטען כאטש די 8 שעה ארבייט אין טאג. וואלט זיכער די געזעלשאפט נישט געהאט אויף זיך אזא פלאג פון ארבייטסלאזיגקייט, ווי זי האט דאס היינט-צו-טאג. און אזא לוין-סיסטעם, וואס איז פשוט נישט צום אויסהאלטען. נאר ממש א קאטאסטראפע פאר דעם יודישען ארבייטער און כאלופניק, וועלכער שטייט פאר'ן אונטערגיין. ס'איז דערגאנגען אזוי ווייט, אז ווייטער גיין איז אונמעגליך. מענשען ארבייטספעהיגע דרייען זיך ארום פערצווייפעלטע אהן הילף און אהן מיטלען צו קענען עקזיסטירען און אפילו צו וואס ארבייטען — הונגערען ביי דער ארבייט.

די פערוואלטונגען פון ארבייטער און כאלופניקעס-פעראיינען, וועלכע בילדען צוזאמען אין ווירטשאפטליכען לעבען איין שיכט, כמעט איין קלאס, ווייל ביידע צוזאמען פיהרען דעם קאמף געגען דעם ארבייטס-געבער — דעם מאגאזינער, פערטראכטען זיך אבסאלוט נישט וועגען דער לאגע, מען לאזט טויזענטער ארבייטס-פעהיגע מענשען אונטערגיין, און ס'ווערט גארנישט געטון זיי צו ראטעווען פונ'ם אונטערגאנג, איבערהויפט, ווען ס'איז פארהאן א געזעץ, וועלכעס קאן ווערען אויסגענוצט אויף א געזעצליכען אופן, אפצוראטעווען די ארבייטער און כאלופניקעס פון קאנקורענץ צווישען זיך און פערבעסערן זייערע ארבייטס-בעדינגונגען.

דעריבער דארף אין איצטיגען שווערען מאמענט זיין דער איינציגער רוף: א געמיינזאמע אקציע פון אלע פראפ. פעראיינען סיי ארבייטער און סיי כאלופניקעס, אויף אפצוהיטען דעם 8 שעה'דיגען ארבייטס-טאג אין די ארבייטס-ווערקשטעלען, און אזוי ארום צו לינדערען די ארבייטסלאזיגקייט.

זלמן דייטשמאן.

פארוואס איז נאך ניט פערעפענטליכט געווארן די פעראָרדנונג

וועגען פונאנדערלעגען די פערלעגענע שטייערען אויף לאנגע ראטעס

מיט גרויס שפאנונג האט מען אין די האנדעלס און האנדווערקער-קרייזען געווארט אויף דער צוגעזאגטער פעראָרדנונג וועגען פונאנדערלייגען די פערלעגענע שטייערען אויף לאנג-יעהריגע ראטעס, די פעראָרדנונג קומט אבער אלץ נישט און מיר ווילען איצט אויפקלערען אין וואס פארא סטאדיום ס'געפינט זיך איצט די דערמאהנטע פראגע.

די פעראָרדנונג איז ביז איצט נישט ארויסגעגעבען געווארען, הגם זי איז שוין לאנג אנגענומען געווארען דורכן מיניסטארען-ראט צוליב דעם, ווייל דאס ענדערען דאס געזעץ וועגען קאמונאלע שטייערען און אפצאהלונגען פאר קראנקען קאסע און „זופו" איז אפהענגיג פון סיים. די מלוכה'שע שטייערען אליין קענען ערלעדיגט ווערען בלויז דורכן פינאנץ-מיניסטער מיט א נארמאלער פעראָרדנונג, די ווירטשאפטליכע קרייזען זענען אבער געגען ארויסגעבען בלויז א פעראָרדנונג אויסצוצאהלען אין לאנגע ראטעס נאר די מלוכה'שע שטייערען, זיי ווילען אז דער ענין זאל ערלעדיגט ווערען מיט איינמאל פאר אלע שטייערען און סאציאלע אפצאהלונגען.

צוליב דעם האלט דאס פינאנץ-מיניסטעריום אויף די פעראָרדנונג וועגען די שטייערען ביז דער סיים וועט אין קומענדיגען חודש ערלעדיגען די פראיעקטען וועגען אויסצאהלען די פערלעגענע אפצאהלונגען פאר „זופו" און קראנקען-קאסע. גלייכצייטיג מיט דעם איבערגעדערמאהנטען פערלאנג האט דער פערבאנד פון אלע האנדעלס-קאמערען איצט ארויסגעשטעלט פאלגענדע פאָדערונגען:

1) מען זאל מיט איינמאל צולעגען אויף ראטעס אלע שטייערן און סאציאלע אפצאהלונגען.

2) אלס „זאלעגלי" זאל מען אנערקענען אלע אפצאהלונגען און שטייערן, וועלכע מען האט בעדארפט צאהלען ביז'ן 31-טען מערץ 1932.

3) די עקזעקוציעס פאר אלע שטייערן, וואס זענען געווען צאהלבאר פאר'ן 31-טען מערץ 1932 זאל מען דורכאויס אפשטעלען אויטאמאטיש פאר אלע צאהלער.

4) עס זאל זיין א איינהייטליכער פראצענט פאר אלע, וואס ווילען אויסצאהלען אין ראטעס, גלייך פאר די, וואס גיבען א היפאטעק-גאראנטיע און פאר די, וואס גיבען נישט קיין היפאטעק.

אין די ווירטשאפטליכע ספערען איז מען איבערצייגט, אז דער ענין וועט שוין גאר אייגיכען ערלעדיגט ווערען.

וועלכער האנדווערקער-ווארשטאט ווערט אנערקענט אלס פאבריק

מען מוז צאהלען 2 פראצענט אומזאץ-שטייער?

די פינאנץ-מאכט האלט פערשידענע האנדווערקער-אונטערנעהמונגען, וועלכע ארבייטען אין לעבענסמיטעל-ארטיקלען אלס פאבריקס-אונטערנעהמונגען און פאדערט פון זיי צו צאהלען 2 פראצענט אומזאץ-שטייער.

צוליב דער אינטערווענץ פון די פעראינטערעסירטע פאכען, האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום געגעבען פאלגענדע אויפקלערונג:

די פראגע פון בעזיצען דורך האנדווערקער-ווארשטאטען מאשינען, מאטארען און אנדערע מעכאנישע איינארדנונגען ענדערט נישט אין פרינציפ די קוואליפיקאציע פון געגעבענעם ווארשטאט און זיין בעזיצער געניסט פון אלע האנדווערקער-רעכט, פאר פאבריקס-אונטערנעהמונגען ווערען גערעכענט נאר אזעלכע אונטערנעהמונגען, וועלכע זענען אינגאנצען אויטאמאטיזירט און האבען א פאבריקס-כאראקטער, אנ'אויסנאהם ווערט נאר דא געמאכט אויף שותפות מיט בעגרענעצטער האפטונג, וועלכע מוזען צאהלען 2 פראצענט אומזאץ-שטייער.

פון דעם איז צו זעהען, אז האנדווערקער דארפען נישט שליסען אזעלכע שותפותן ווייל אנדערש וועלען זיי נישט קענען געניסען פון הנחה-שטייערן, וועלכע זענען אנערקענט פאר האנדווערקער.

וועגען דאלאר-חובות

אורטייל פון העכסטען געריכט

אין דער היינטיגער וואך האט דאס העכסטע געריכט ארויסגעטראגען אנ'אורטייל וועגען דאלאר-חובות און האט א סוף געמאכט צו אלע ביז-שטרייטען און ספקות.

דאס העכסטע געריכט האט געפסק'ענט, אז פאר חובות אין דאלארען, ווען די סומע פון חוב איז אין דאקומענט אויסגעשטעלט אויף דאלארען, דארף מען צאהלען נאר אין דאלארען אין דער זעלבער סומע דאלארען, וואס איז אויסגעשריבען אדער מיט זלאטעס לויט'ן טאג-קורס פון צאהלונגס-טערמין, אין קיין שום פאל קען מען נישט פאדערן פאר דאלאר-חובות א גרעסערע סומע דאלארען אדער אנ'אנדערען קורס, ווי עס איז אין צאהלונגס-טערמין.

נאר אין פאל ווען מען צאהלט נישט אין טערמין, מען שלעפט-אפ, קען מען פאדערן אנ' ענטשעדיגונג פאר'ן היזק, וואס מען האט געליטען פון נאכ'ן צאהלונגס-טערמין.

דאס העכסטע געריכט האט זיך נאך נישט ארויסגעזאגט, וועגען אופן פון צאהלען חובות פון גאלד-דאלארען. אין די יורידישע קרייזען האלט מען, אז דאס העכסטע געריכט וועט זיך שטעלען אויפ'ן זעלבען שטאנדפונקט, וואס די ענגלישע רעגירונג, אז ווייל די אמעריקאנער רעגירונג האט אפגעשאפט דעם גאלד-דאלאר, דארף מען פאר יעדען גאלד-דאלאר בעצאהלען א פאפירענעם דאלאר.

אין קאאפעראטיווען אינטערנאציאנאל

אין אָקטאָבער ד. י. איז אין ווין אָפּגעהאַלטען געוואָרען א זיצונג פונ'ם עקזעקוטיוו פון קאָאָפּעראַטיווען אינטערנאציאָנאַל. עס איז בעטראַכט געוואָרען די לאַגע אין דייטשלאַנד און אין עסטרייך. וועגען דייטשלאַנד איז געוואָרען אָנגענומען א קאָמפּראָמיס-רעזאָלוציע: פאַרצולייגען דעם ביי-געשאַפענעם דייטשען פערבאַנד פון פערברויכער-קאָאָפּעראַציע, ער זאָל ארײַנלאָזען אַ דעלעגאַציע פון אינטערנאַציאָנאַל, וועלכע זאָל אויספאָרשען די לאַגע, און ערשט נאָכ'ן בעריכט פון דער דעלעגאַציע זאָל מען אַנטשיידען, צי דער דייטשער פערבאַנד קען געהערען צום אינטערנאַציאָנאַל.

דער עקזעקוטיוו האָט אָנגענומען א בעשלוס, אַז דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָאָפּעראַטיווער קאָנגרעס, וועלכער איז אָפּגעלייגט געוואָרען מחמת די פּאָליטישע שוועריגקייטען, זאָל אומבעדינגט צוזאַמענגערופען ווערען אין יאָהר 1934. דער קאָנגרעס דאַרף פאָרקומען אין לאָנדאָן.

דעם 26. נאוועמבער א פלענאר-זיצונג פון דער האנדווערקער-קאמער

דער טערמין פון דער פלענאַר-זיצונג פון דער האַנדווערקער-קאַמער איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אויף דעם 26. נאָוועמבער, אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינען זיך פאָלגענדע פראַגען: בעריכט פון דער פערוואַלטונגס-טעטיגקייט פאַר'ן לויפענדען יאָהר, אָננעהמען דעם בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1934, פרייע פאָרשלאַגען.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאווער 119, טעל. 281-81

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 14 כה מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 6.54
זון-אונטערגאנג 3.46

פון צענטראלען קליינהענדלער-פארבאנד

זונטאג אוונד איז פארגעקומען אין אייגע-נעם לאקאל זשעלאזנע 10-א אונטערן פארזיץ פון עזור האמבורגער, א קליינהענדלער-מיטינג געווידמעט עקאנאמישע פראגען. פרעזעס ראסמאן פ. כארי רעפערירט וועגן „די האנדעלס-שעה'ן און זונטאג רוהע". ער גיט צו פערשטיין, אז אייגענטליך איז די אויפגאבע פון יעדע מלוכה צו פארמיידען די כאאטישקייט אינם לעבן פון בירגער אין דער פארם פון געזעצן און וועלכע עס גייט אויך ארייין דאס האנדעלס-געזעץ. ער שטרייכט אונטער, אז די ערשטע רעגלען צום געזעץ פון האנדעלס-שעה'ן איז אויסגעארבייט געווארן פון מאראטשעווסקי'ס רעגירונג, וועלכע וועלענדיג בעזארגען די אינטערעסען פונם האנדעלס אנגעשטעלטען, עס זאל ווערען אפגעהיטען די ארבייט'ס שעה'ן, לויט דער סאציאלער גערעכטיגקייט, איז ארויס געקומען נישט קיין טובה דעם קליינהענדלער, וואס בענוצט אבסאלוט נישט קיין פרעמדע ארבייט'ס הענט און מיט דעם איז דעם קליינהענדלער-עלעמענט געטון געווארען די גרעסטע עוולה. ערשט אין 1928 יאהר, ווען קוויאטקאווסקי איז געווארען מיניסטער איז די רעגירונג געקומען צום געדאנק, אז אויך דער קליינהענדלער-עלעמענט איז אלס פארמיטלער צווישען פאבריקאנט און גרויסען סוחר און צווישען קאנסומענט א נוצליכער פאקטאר מיט וועלכען מען מוז זיך רעכענען, און האט אנגעהויבען איינפיהרען רעפארמען און געגעבען א שטויס צו דעם, אז מען זאל קאנען פיהרען א דיסקוסיע וועגען דעם געזעץ. אין דער צייט וואס דאס געזעץ פון זונטאג רוהה און האנדעלס שעה'ן איז בערעכטיגט לגבי דעם גרויס-אינדוסטריעלער און גרויסען סוחר, וועלכע האבען ארבייטער און אנגעשטעלטע איז עס באין-אופן נישט אויסנעהאלטען לגבי דעם האנדווערקער און קליינהענדלער וואס האבען לגמרי נישט קיין ארבייטער און אנגעשטעלטע. פערקעהרט, דאס גע-זעץ איז פאר'ן קליינהענדלער פון געוויסע ארטיק-לען ממש קאטאסטראפאל, פאר די וואס האנדלען מיט פראדוקטען וואס קאנען נישט ליגען ווי פוטער, געבעקס, פרוכטען א. א. וו. וואס נישט נאר דער יודישער סוחר וואס רוהט אום שבת, נאר אפילו דער נישט יודישער סוחר, קלאגט זיך אויך, אז די פראדוקטען וואס בלייבען פון שבת אויף מאנ-טאג ווערען קאליע.

דער רעפערענט בעריהרט נאך א רייה פראגען און קומט צום אויספיהר, אז דער קליינהענד-לער-עלעמענט, יודען און נישט-יודען, מוזען ארבייטען געמיינזאם אויב זיי ווילען נישט קומען צו א פולשטענדיגען רואין.

דאן רעפערירט מאג. באלבארישסקי וועגען דער דירה-געלד פראגע. עס ווערט בעשלאסען צו רופען א גרויסען אלגעמיינעם קליינהענדלער מי-טינג וועגען די בעטראכטע ענינים.

צווישען „אחינו" בני ישראל

שולדיג איז דער רייזענדער, אבער די ברודער זענען יא אין ארדנונג

(2) נעכטען איז אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרייז-געריכט געזעסען דער 35-יעה-ריגער אברהם טייך, א קאמי-וואיאזשאר.

ער איז בעשולדיגט געווארען אין צואייגע-נען זיך 1,365 זלאטעס צום שאדען פון דער פירמע „ברידער האלפערן" — פאבריק פון באוועל-ארטיקלען.

טייך האט זיך נישט מודה געווען, אז ער זאל זיך האבען דאס געלד צוגעאייגנעט, און ער האט דערקלעהרט, אז עס קומט איהם א דריי-חדשים'דיגע ענטשעדיגונג און פראוויזיע. אזוי ווי אבער די פירמע האט איהם נישט געוואלט דאס געלד אויסצאהלען האט ער דאס געלד איבערגע-לאזט ביי זיך פאר דעם חוב.

דאס געריכט האט פערמשפט אברהם טייכ'ן אויף א יאהר טורמע און צו בעצאהלען 100 זלא-טעס שטראף.

אזוי פערדינט זיך א יוד ביי יודען...

פילהארמאניע-זאל
טעלעפאן 213-84.

היינט, דינסטאג, דעם 14-טען נאוועמבער, 9 אוונט
נאר איין גרויסער קאנצערט
פון קעניג פון די יודישע הומאריסטען
יאסעלע קאלאדני

אין פראגראם: 1) די צוזאמענגעדריקטע הענד, 2) די נאאיווע כלה, 3) די פראווינצער אינטעליגענץ, 4) די קאפריזנע פריילין, 5) דער קראנקער שוסטער, 6) דער זעלבסטמערדער, 7) צום רבי'ן אויף יום-טוב. 8) ביים רבינ'ס טיש, 9) דאס ברודערל און דאס שוועסטערל, 10) די קהלה, 11) יודיש טעאטער, 12) רומבא. 13) זאג מיר מאטעלע – און אנדערע לידער.

ביים קלאוויר: ל. פינקעל.

בילעטען פון 75 גראשען ביז 3 זלאטעס צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

היינט קאנפערענץ אין דער קהלה

וועגען די כופר-נפש אקציע פאר יח"ל

אויף היינט אוונד איז גערופען געווארען אין זאל פון קהלה א קאנפערענץ געווידמעט די אקציע פון כופר-נפש פאר ישיבת חכמי לובלין אין לאדז.

צו דער קאנפערענץ קומט ספעציעל צו פאה-רען דער פראשאווער רב און דער מיטגליד פון דער צענטראל-פארוואלטונג פון יח"ל הרב ר' משה זייבער.

פון דער גמלת-חסדים-קאסע ביי דער קהלה

די רעווידיר-קאמיסיע ביי דער גמלת-חסדים-קאסע אין די פערזאנען פון די פרנסים פרעזעס פ. ליבערמאן און דוד שטאהל, האבען רעווידירט די טעטיגקייט פון דער גמלת-חסדים-קאסע ביי דער קהלה. די בוכפיהרונג און די קאסע-פיהרונג, ווי בכלל די גאנצע טעטיגקייט איז געפינען געווארען אין דער בעסטער ארדנונג.

דער שטרייק פון די קאנפעק-ציע-ארבייטערינס אין דער וויד-זעווער מאנופאקטור

(2) בידוע איז מיט עטליכע טעג צוריק, מחמת די קליינע לוינען — אויסגעבראכען א שטרייק אין דער קאנפעקציע-אפטיילונג פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור".

די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען דעם ענין איבערגעגעבען אין ארבייטס-אינספעקטאריאט מיט דער בקשה צוזאמענצורופען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם סכסוך.

צו דער אויפמערקזאמקייט פון דער אומגליקליכער מוטער

איהר אונטערגעווארפענע קינד געפינט זיך אין שטאטישען פינדעל - הויז

אין פרייטאג'דיגען נומער פון „נייעם פאלקסבלאט" האבען מיר געברענגט א הארצרייסענדען בריף פון אן אומגליקליכער מוטער, וועלכע וויל צוריק איהר קינד, וועלכעס זי האט דעם 17 יולי 1933 אונטערגעווארפען פאר'ן הויז אויף פיעט-רקאווער 20 און ביז-איצט ווייסט זי נישט וואו דאס קינד איז אהינגעקומען.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט איז דאס דריי-יעהריגע יונגעלע דעמאלט געפינען געווארען און דורך עטליכע יודען אפגעפיהרט געווארען צום מורה הוראה ר' ליבוש ראזענבערג, פאמארסקא 4. צוליב דעם וואס קיינער האט זיך נישט געווענדעט נאך דעם קינד, האט ער דאס קינד אפגעשיקט אין קאמיסאריאט אריין, פון וואנען ווידער ס'איז אפגעשיקט געווארען אין שטאטישען פינדעל-הויז.

מיר מאכען אויף דעם וועג אויפמערקזאם דערויף די מוטער, וועלכע האט צו אונז געשרי-בען דעם שרעקליכען בריף, ווייל איהר אדרעס קענען מיר נישט.

א גאסט — א שיסער

צורעכטגעמאכט זיך און דעם באלעבאס — דעם סטרוזש

(2) צום סטרוזש סטעפאן מאטילסקי אויף דער האראדעלסקא 5 איז נעכטען געקומען א ביסעל צוגאסט זיין קאלעגע פיאטר מראזליק — א שוסטער.

דער גאסט, וועלכער איז געווען שיכור — אויך א ביסעל – האט ארויסגענומען א רעוואל-ווער פון טאש און אנגעהויבען מיט מאטילסקי'ן אריינצוקנעלען אין הלכות פיף-פאף...

מאניפולירענדיג אזוי מיט'ן רעוואלווער האט מראזליק פלוצים אויסגעשאסען, און פון דעם דאזיגען איינציגען שאס איז דער שיסער געבלי-בען אהן א פינגער, און מראזליק'ן איז די קויל געבליבען שטעקען אין רעכטען פוס.

דאס ווייב מראזליקס, די סטרוזשקע, האט בעקומען א נערוועז-אטאקע און האט צוגעקנא-חלשט.

פאגאטאוויע האט ערטיילט די פערוואוג-דעטע ערשטע הילף.

מאטילסקי האט נישט געהאט קיין דערלויבע-ניש אויף צו טראגען א רעוואלווער, און ער ווערט דעריבער צוגעצויגען צו געריכטליכער פער-אנטווארטליכקייט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), י. כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 165), ה. רעמבע-לינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענד אלניאגא 75).

Dr. med.
Z.Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1913

היינט, דינסטאג, דעם 14 ד. ח. דארפען זיך צושטעלען צו רעגיסטראציע אין מיליטער-פאליציי-אישען ביורא (פיעטריקאווער 165) די יונגעלייט, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פונם 5 פאליציי-קאמי-סאריאט אויף די אותיות:

T U W

און פון 14-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

G H Ch I J K

מארגען, מיטוואך, דעם 15 ד. ח. פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

Z Ź Ż

פון 14-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

L Ł M N O

און פון 14-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D E F

אויך דארפען זיך שטעלען צו דער רעגיס-טראציע די יונגעלייט פון יאהרגאנג 1910 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער פליכט פון מיליטער-דינסט.

די פליכט צוצושטעלען זיך איז אויך חל אויף מענער, וועלכע זענען נישט אפיציעל קיין פוילישע בירגער און קענען נישט דערוויזען, אז זיי זענען בירגער פון אן אנדער מלוכה, און וואוי-נען אין לאדז אויף צייטווייליגע „קארטי פא-ביטו'ס".

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רע-גיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט אד-מיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) מיטוואך, דעם 15 ד. ח 8 אינדערפריה וועט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 אנהויבען צו אמטירען די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז-שטאט 1.

עס דארפען זיך מעלדען די יונגעלייט פון יאהר 1912 און עלטערע, וועלכע האבען זיך נישט געשטעלט צו אנ'איבערזיכט. האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער סטאראסטווע.

דער ערשטער שניי

נעכטען איז אויסגעפאלען דער ערשטער שניי.

די לאדזער לופט האט אבער די אייגענשאפט פון אפרעטורען: הוק-סטוק איז דער שניי איבער-געארבייט און אפגעפארבט געווארען אויף בלאטע. כמה שנאמר. געלד איז בלאטע! איז אז קיין געלד איז נישטא, מא זאל כאטש זיין בלאטע...

אדוו. ליפשיץ אפעלירט

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, גייט דער אדוו. מארק ליפשיץ אפעלירען געגען דעם אורטייל, וואס ער האט בעקומען.

זיין פערטיידיגער, אדוו. קאבילינסקי, האט שוין געמאכט די ענטשפרעכענדע שריט.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG -- כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216-90
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
אויפנאהמס-שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אוונט.

רייכע לאָדזער קינדערלאָזע פרוי קויפט א קינד אין ווין

אוז זאָגט איהר מאַן, אז זי אליין האָט דאָס קינד געבוירען

די פרוי האָט דאָס געטון, כדי נישט צו פערלירען די ליבע פון איהר מאַן

אין דער לאָדזער רייכער יודישער פאמיליע ק. ג. איז נישט געווען קיין שלום-בית און דאָס צוליב פאָלגענדער סבה:

פרוי ג. האָט נישט געהאַט קיין קינדער, דאָס הייסט, זי האָט שוין צוויי מאָל געבוירען, אָבער יעדעס מאָל א טויט קינד. ג. ווידער האָט דווקא געוואָלט האָבען א קינד. מען איז בעגאַנגען צו צעהנדליגער דאָקטוירים, וועלכע האָבען אָבער אַלע איינשטימיג ערקלעהרט, אז אויב די פרוי ג. וועט ווידעראַמאָל מעוּבּרת ווערען איז איהר לעבען אין געפאַהר. ג. האָט דעריבער פערלוירען דעם הומאָר, זיך געבייזערט אויף דער פרוי און צוליב דערזעלבער סיבה איז געשטערט געוואָרען דאָס שלום-בית אין דער רייכער יודישער פאמיליע. פרוי ג. איז אויך געווען אומגליקליך, זי האָט איהר מאַן שטאַרק געליבט און דאָס שיידען זיך מיט איהם וואָלט דעריבער געווען פאַר איהר א טויט-קלאַפּ. מיט איינמאָל — דאָס איז געווען מיט 8 יאָהר צוריק, — האָט די פרוי ג. איינגערוימט א סוד איהר מאַן:

— איך בין אין אַנדערע אומשטענדען.

ג. האָט נישט געוואוסט, צי זאָל ער זיך פרעהען, אָדער זאָל ער וויינען. א קינד האָט ער דווקא געוואָלט האָבען, אָבער די דאָקטוירים האָבען דאָך דער פרוי אָפּגעזאָגט דאָס לעבען, אויב זי וועט נאָך דאַרפען געבוירען א קינד.

ווען ס'האָט זיך דערנעהנטערט דער טערמין פון דער ענטבינדונג, האָבען די פרוי און מאַן ג. בעשלאָסען, אז פרוי ג. זאָל נישט געבוירען דאָס קינד אין לאָדז, נאָר אין ווין, וואו ס'זענען פערהאַן גרויסע פראָפעסאָרען, דערביי האָט נאָך פרוי ג. געהאַט אין ווין וואוינען א שוועסטער בנרדא פרידענטאַל, וועלכע האָט אויסגעדריקט די גרייטקייט דורך דער גאַנצער צייט ווען איהר שוועסטער וועט זיין אין ווין, זי צו פלעגען און אכטונג צו געבען אויף איהר.

אזוי איז אויך געווען. פרוי ג. איז אוועקגעפאָהרען נאָך ווין, און א חודש אַרום, האָט זי טעלעגראַפירט קיין לאָדז צו איהר מאַן, אז זי האָט געבוירען א לעבעדיג שעהן מיידעלע און אז זי אליין פיהלט זיך אויך נישט שלעכט.

די גדולה פון ה' ג. איז געווען נישט צו בעשרייבען. ער האָט געוואָלט גלייך אוועקפאָהרען קיין ווין, אָבער די פּאַס-שוועריגקייטען און די געשעפטען האָבען איהם נישט ערלויבט. דאָס גלייך צו טון און באַלד דערויף האָט ער בעקומען א בריף, אז זיין פרוי מיט'ן קינד גרייטען זיך שוין אין וועג אריין קיין לאָדז.

נאָך עטליכע וואָכען איז די פרוי אָנגעקומען קיין לאָדז מיט א שעהן, בלאָנד, בלויאויגיג מיידעלע, מ'האָט געפראַוועט א בּאַל. און מ'האָט זיך געוואונדערט אויף די גרויסע ספּעציאַליסטען דאָקטוירים אין ווין, וועלכע קענען בעווייזען נסים, דאָס איינע, וואָס די וויגער דאָקטוירים האָבען פערבאָטען די פרוי ג. איז געווען, אז זי זאָל נישט אליין זויגען דאָס קינד. איז דאָס נישט געווען קיין גרויס אומגליק, ווייל זי האָט צוגענומען א בעזונדערע אַם און האָט זיך טאָג און נאַכט געפּרעהט מיט זיין קינד. און דאָס שלום-בית איז פולשטענדיג צוריקגעשטעלט. איז אַבער דער דאָזיגער רייכער יודישער פאמיליע נישט בעשערט געוואָרען קיין גליק, ווייל ווען דאָס קינד איז אַלט געוואָרען 3 יאָהר, איז די פרוי שטאַרק קראַנק געוואָרען און נאָך עטליכע טעג קרענקען איז זי געשטאָרבען. דאָס אומגליק איז געווען גרויס, און ה' ג. האָט זיך א נדר געטון צו ערציהען זיין מיידעלע פאַר אַנ'ערנטליכען ערליכען און געבילדעטען מענשען, אזוי זענען אוועק עטליכע חדשים.

פלוצלינג — דאָס איז געווען מיט 4 וואָכען צוריק האָט זיך צו ה' ג. אָנגעמאָלדען עפּיס א דייטשקע. אָהן שום פּאַרעדעס האָט זי זיך געווענדעט צו ה' ג., אז היות ווי מיט דריי יאָהר צוריק האָט ביי איהר אָפּגעקויפט א קינד אין ווין ה' ג.—ס פרוי און האָט איהר רעגעלמעסיג געצאָהלט חודש-געלד דורך איהר שוועסטער אין ווין פרוי פרידענטאַל, איז אַלץ געווען אין אָרדנונג, אזוי ווי ס'זענען שוין אוועק עטליכע חדשים און זי האָט קיין העלער נישט בעקומען, פערלאַנגט זי צוריק איהר קינד, ווייל דער „קאָנטראַקט" איז געבראָכען.

דעם ה' ג. איז שלעכט געוואָרען, ער האָט זיך גלייך אָריענטירט אין דער לאַגע, איהם איז באַלד אַלץ קלאָר געוואָרען: זיין פרוי איז נישט געווען מעוּבּרת, נאָר אוועקגעפאָהרען נאָך ווין, דאָרט געקויפט א קינד און עס געבראַכט קיין לאָדז אַלס איהרס אַנ'אייגענס.

ס'האָט זיך איהם אָבער נאָך אַלץ נישט געוואָלט גלויבען און ער איז אוועקגעפאָהרען מיט דער קריסטליכער פרוי געטרוּד פאַנסע קיין ווין, כדי אויפן אָרט אַלץ קלאָר צו מאַכען, ליידער האָט ער זיך אין ווין, און טאַקע פון זיין פרוי'ס שוועסטער זיך דערוואוסט, אז זייער חשדים זענען רעאַלע און זיין פרוי האָט טאַקע דאָס קינד אָפּגעקויפט ביי געטרויד פאַנסע.

די געשיכטע איז איצט א זעהר פערוויקעלטע. ה' ג. האָט נאָך נישט אָפּגעגעבען דאָס קינד. פרוי געטרויד פאַנסע האָט זיך ווענדען דעם גאַנצען ענין געווענדעט צו דער עסטרייכישער מאַכט, וועלכע די בעט, אז מ'זאָל איהר צוריקגעבען איהר קינד. ה' ג. ווידער מאַכט בעמיהונגען, אז די פרוי גערטרויד זאָל מסכים זיין, אז ער זאָל דאָס קינד אַדאָפּטירען.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם
— I —
דער צעהנטער געליבטער
Anna Ondra אין דער הויפּט-ראָלע
— II —
„דער אַרעסטאַנט פון אינזעל קיינלינד"
אָנהויב פון די סעאַנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאָג—12.30 א זייגער בייטאָג

וואַריעטע-דאַנסינג
„טאַבאַרין"
20 נאַרוטאָוויטשא 20
היינט און טעגליך!
3 פאָרשטעלונגען 3
1) פון 5 נאָכמיטאָג ביז 8 אָוונט
„FIVE" מיט רעקאָרד-פּראָגראַם
2) פון 8 ביז 11 אָוונט
„MUSIC - HALL"
די גרעסטע וועלט-סענסאַציע
אינטערנאַציאָנ. טורנעע פון
דאַמען-רינג-קאַמפען
3) פון 11 ביינאַכט ביז פריה
KABARET - DANCING
16 נומערן וועלט-אַטראַקציעס 16
טענץ אויף 2 פּאַרקעטן. איינטריט פריי.

ווער ווייס וועגען זיי?

די היגע אָפּטיילונג פון דער צענטראַלער יודישער עמיגראַציע געזעלשאַפט „יעאַס" האָט בעקומען א בריף פון איהר שוועסטער-אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקא מיט דער בקשה, אויסצוגעפינען די פרוי לאה פּראַק און איהר טאָכטער שרה גיטל. לאה פּראַק'ס עלטערן האָבען געהייסען בייראַך און שרה-גיטעל.

לאה פּראַק ווערט געזוכט פון איהר שוועסטער רחל שוואַרץ. די געזוכטע האָט אַמאָל געוואוינט אין וואַרשאַ אויף פּאַוויע. אין די מלחמה-יאָהרען האָט זי זיך בעזעצט ביי איהרע קרובים אין לאָדז, אָדער אין דער לאָדזער אומגעגענד.

ווער עס ווייס עפּיס וועגען זיי, ווערט געבעטען מיטצוטיילען אין „יעאַס", גדאַנסקא 40.

לויט'ז מוסטער פון וואַרשא

(א) ווי מ'אינפאָרמירט אונז וועט דאָס דעמאָנסטרירען א גאַז-אַטאַקע אין לאָדז פּאַרקומען ערשט אין פריהלינג וואַהרשיינליך אין מערץ 1934.

קעגען „גאל אבותינו"...

געגען דעם גאליען נישט אומריין און אומציכטיג

(2) נעכטען איז אין לאָקאַל פון פריזיער-מייסטער-צעך (זאַוואַדזקא 4) פאָרגעקומען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די פריזיער-מייסטערס און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אונטערצונעהמען אַנ'ענערגישען קאַמף מיט די ראַזירעס, וואו די אַרבייט ווערט נישט היגיעניש געפיהרט, וואָס דאָס ברענגט דערצו, אז געסט שטעקען זיך אָפּט אָן מיט הויט-קראַנקהייטען.

איבערגעפאָהרען אויף טויט

(2) אויפן וועג פון ראַווע קיין טאָמאַשאָוו איז א לאַסט-אויטאָ, וואָס געהערט צו א געוויסען משה לעווינסקי, און אונז אָנגעפיהרט געוואָרען דורכן שאָפער יאַן זיגיערט — איבערגעפאָהרען אויף טויט די 60-יעהריגע פרוי מאַריאַנאַ קאַטשמאַרעק.

היינט פאָרלעזונג פון דיכטער א. לובאַשיצקי

די העבּ:עאישע פאָרלעזונג פון דיכטער א. לובאַשיצקי וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען זונטאָג, וועט פאָרקומען היינט דינסטאָג, 8.45 אָוונט אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, שרודמיעסקא 29.

Dr. med. H.LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר וועגערישע און געשלעכטס-קראַנק.
צעגעלניאַנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאָכמ. און פון 5–8 אָוונט. זונטאָג פון 9–11 בייטאָג.

ר. איזראַעל
דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד
סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען
89

— וואָס פאַראַ רעכט האָב איך פון איך צו פאָדערען, הער טאָובע, איך האָב פּאַקטיש צו איך אַ גרויסע בקשה,

— און וואָס בעשטייט די דאָזיגע בקשה, זייט זיכער, אַז אויב איך וועל נאָר האָבען די מעגליכקייט די דאָזיגע בקשה צו ערפילען, וועל איך דאָס מיט דעם גרעסטען פערגעניגען טון.

— אין דעם בין איך איבערצייגט, צו גוט קען איך אייך און אייער כאַראַקטער, אַז איך זאָל דאָס נישט וויסען, מיין בקשה איז אַ גרויסע, אָבער איך קען נאָך היינט וועגען דעם נישט רעדען, ס'איז אַ זעהר וויכטיגער ענין, היינט האָב איך זיך בעשטעלט מיט אייך, כדי זיך צו איבערצייגען, אַז איהר וועט בכלל וועלען מיט מיר רעדען און מיט מיר אונטערהאַנדלען

— ווי איהר פערשטעהט, מאַדאַם וייס, איך בין שטענדיג גרייט אייך צו דינען

דער באַנקיר טאָובע האָט אויפגעהערט צו רעדען מיט ביוטאַן וועגען דעם צוליב וואָס זי איז אַהערגעקומען, זיי האָבען געשמועסט וועגען זייטיגע זאַכען און האָבען זיך האַרציג געזעגנט, אָפּשמועסענדיג זיך צו טרעפען אין דערזעלבער שעה און אויף דעמזעלבען אָרט.

— — — — — — — — — — — —

— האַלאָ גערסאָן, דו הערסט מיך?

— יאָ, אַדאַ איך הער דיך.

— האָט מען צוגענומען ביי מייסטערן דעם אַפּאַראַט?

— יאָ, איך האָב ביי איהם דעם אַפּאַראַט אָפּגענומען

— וואָס טראַכסט דו, גערסאָן, וועט מייסטער אונז עפּעס שלעכטס טון

— ניין, איך גלויב נישט דערין, איך בין אַפילו איבערצייגט, אַז ער וועט נישט וועלען קיין מסור זיין וועט אונז נישט וועלען ספּעציעל טון שלעכטס. ער האָט פּשוט אַ שוואַכען כאַראַקטער, ער איז מיד געוואָרען פון דער אַרבייט און האָט שוין לאַנג געזוכט אַ מעגליכקייט אַרויסצוקומען פון דער קלעם, איצט האָט זיך איהם די מעגליכקייט געמאַכט און ער איז אוועק, איך האָב ביי איהם אַלץ אָפּגענומען און מיר האָבען נישט וואָס מורא צו האָבען פאַר איהם

— איך האָב דיר וויכטיג נייעס צו דערצעהלען, האָט אַ ווייטער ... אַפּאַראַט פון בריסעל צו גערסאָנען אין לאָנדאָן

— וואָס פאַראַ נייעס?

—באַנעצקי איז דאָ אין בריסעל צו נעמען מיט די ראַדענען, איך אָבסערווירע איהם גאַנץ גוט און איך וועל דיך דאָ מיט איהם אַנ'עצה געבען. איך האָב שוין אַפילו דעם ענטשפּרעכענדען מענשען, וועלכער וועט מיין בעפעהל דאָ אויספיהרען

— דאָס איז ווירקליך אַ גרויס נייעס, דאָ אין דער פּאָליציי שלאָגט מען זיך דעם קאָפּ אין דער וואַנד און מ'קען פון דער געשיכטע נישט אַרויס און דו האָסט זיי שוין אויסגעפיבען

— אַזוי איז עס, איך האָב דאָך אייך שטענדיג געזאָגט, אַז אָהן מיר זענט איהר גאָרנישט, מיט מיר — אַלץ. וואָס הערט מען עפּעס נייעס ביי דיר

— איך פיהר אויס דעם לעצטען בעפעהל דיינעם, דאכט זיך, אַז דערמיט וועט זיך ענדיגען אונזער סעריע אין פּוילען. נעכטען האָב איך גערעדט מיט ביוטאַן, ס'האָט זיך מיר איינגעגעבען זי צו ברענגען אין אַ צושטאַנד פון פולשטענדיגער פערגעסענהיים, זי איז איבנאַכטען אין מיין האָנד

און איז גרייט אויסצופיהרען יעדען מיין בעפעהל, איך האָב אויסגענוצט דאָס מיטעל וואָס דו האָסט מיר איבערגעשיקט. בעכטען האָט זי זיך שוין געזעהען מיט'ן באַנקיר טאָובע און האָט זיך מיט איהם בעשטעלט אויף היינט אין אָוונד אין אַ צוקערניע, וואו זי וועט איהם פּערטיג מאַכען

— זעהר גוט, געלד האָבאָיך דיר אַ־ויסגעשיקט, גלייך ווי דער ענין וועט ערלעדיגט ווערען זאָלסט דו תיכף קומען צו מיר צופאָהרען, איך פּוילען האָבען מיר נישט מעהר וואָס צו טון, האָט באַר גיוטא בעקומען אַ געגעבענדע דאָזע, אַז ס'זאָל באַר ווירקען.

— יאָ, געגוג, זי איז אינגאַנצען ערלעדיגט, אַלזאָ נאָך עטליכע שעה און אַלץ וועט זיין פּערטיג, נאָך היינט אין אָוונד וועל איך אַרויספאָהרען פון לאָדז און מאָרגען קום איך צו דיר אין האָטעל „בריסטאָביא" אין בריסעל

— גוט גערסאָן, דו ביזט אַ בראַווער יונג, איך ערוואַרט דיך מיט אונגעדולד...

— און אָפּענע אָרימס, האָט גערסאָן צוגעגעבען פון זיך

— וועגען דעם וועלען מיר רעדען ווען מיר וועלען זיין צוזאַמען.

— האַלאָ, איך פערענדיג דעם געשפּרעך.

— גוט, אויף ווידערזעהען ביז מאָרגען.

— — — — — — — — — — — —

— באַנעצקי, אַ שרעקליכע זאַך, אַ מוראדיגע זאַך.

— וואָס איז געשעהען, רובין? וואָס ביזט דו אַזוי אויפגערעגט

— באַנעצקי עפּעס שוידערליכעס, עפּעס גרויזאַמעס.

— רעד שוין, איך וויל דאָך אויך הערען און וויסען

— רובין האָט איבערגעכאַפּט דעם אָטעם און דאַן האָט ער אָנגעהויבען צו דערצעהלען באַנעצקין שליסענדיג די ווערטער

— איך האָב געטון אַזוי ווי איהר האָט מיך געהייסען איך האָב אָבסערווירט די אַרטיסטקע, וואָס וואוינט דאָ אויפ'ן ערשטען שטאָק, איך האָב זי פון אויג נישט אַראָפּגעלאָזען, ווען זי איז אַרויס פון איהר וואוינונג, האָב איך זיך אָהין אַריינגעגנבעט מיט אַ נאָכשליסעל, זי וואוינט העריליך, ווי אַ קיניגין.

— איך ווייס, אַז זי איז זעהר רייך

— איך האָב נישט געהאַט, וואו די אויגען אהינצוטון, צוליב דעם וואָס איך האָב געזעהען, אַז זי איז אוועק טעאַטער, בין איך געווען זיכער, אַז זי וועט אַזוי גיך נישט צוריקקומען, דעריבער האָב איך זיך אַרומגעקוקט אין יעדען ווינקעל פון איהרע וואוינונג, איך האָב געעפענט יעדע שאַנק, געקוקט אונטער'ן בעט, און יעהען געגענשטאַנד געהאַט אין האַנד, איך קען שווערען, אַז קיינער איז ביי איהר שטוב דעמאָלט נישט געווען, דעמאָלט בין איך צוריק אַרויס און זיך אַרומגעדרעהט אין קאָרידאָר, איך האָב גענוי אָבסערווירט ביידע טירען, דורך די איז קיין איינציגער מענש נישט אַדורכגעגאַנגען, ביז איך האָב זיך ענדליך דערוואוסט אויפ'ן אָנקומען פון דער אַרטיסטקע, זי איז צוריקגעקומען פון פּראָבע צוזאַמען מיט איהר אַלטע דינסט, איך האָב ווייטער געוואַרט. אין עטליכע מינוט אַרום איז אַרויסגעגאַנגען די אַלטע דינסט און איך בין שוין געווען איבערצייגט, אַז זי איז אַליין דאָ אין דער וואוינונג, מיר איז לאַנגווייליג געוואָרען זיך אַזוי אַרומצודרעהען אין קאָרידאָר, יעדען אויגענבליק בין איך צוגעגאַנגען צו דער טיר פון איהר וואוינונג און זיך איינגעהערט, אפשר וועל איך פון דאָרט עפּעס הערען, אַלץ איז געווען שטיל. בין איינמאָל ווען כ'בין צוגעגאַנגען צו דער טיר, האָב איך פון דאָרט געהערט די שטים פון די אַרטיסטקע, זי האָט גערעדט אויף אַזאַ אופן, ווי זי וואָלט מיט אימיצען געפיהרט א געשפּרעך, זי האָט גערעדט און ס'איז קענטיג געווען, אַז זי וואַרט אויף אַנ'ענטפער, מיך האָט דער ענין שטאַרק אינטריגירט

— מיט וועמען רעדט זי? האָב איך זיך געטראַכט, איך ווייס דאָך זיכער, אַז ביי איהר אין דער וואוינונג איז קיינער נישט דאָ, אַפילו די אַלטע דינסט האָט זי דאָך אַוועקגעשיקט, איך האָב דעריבער בעשלאָסען פאַר יעדען פּרייז זיך צו דערוויסען וואָס ס'קומט פאָר ביי דער אַרטיסטקע אין דער וואוינונג.

(פאָרטזעצונג קומט)

אויסצייכנונג פאר לאדזער וואיעוואוד ז-טווע- און סטאראסטווע-בעאמטע

(2) אין דער רשימה פון בעשאנקענע מיט אָרדענס, אין דעם 15-טען יאָהרטאָג פון פוילענס אומאָפהענגיגקייט, פיגורירן די לאָדזער וואיעוואודזשאפט- און סטאראסטווע-בעאמטע: מיט א גילדענעם פערדינסט-קרייץ — יוזעף אנדרושעווסקי, מיט א זילבערנעם פערדינסט-קרייץ — מאריאן יוזעף גיזינסקי, פראנטישעק פעטרוס, סטאניסלאוו נאָוואקאווסקי, יאן סטאשיאק און פראנטישעק סטאלארסקי.

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

נחום סאָקאָלאָוו איינגעלאדען קיין לאדז

אונטערן פאָרזיץ פון ה' מ. מרחיב איז פאָרגעקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט.

ה' מרחיב דערמאָהנט אין קורצע ווערטער דעם פערלוסט, וואס דער ציוניזם און דאס יידישע פאָלק האָבען געליטען מיט'ן טויט פונ'ם פאָרזיצענדען פון ציוניסטישען אקציאָנס-קאָמיטעט, ד"ר לעאָ מאָצקין ז"ל. די אנוועזענדע בעעהרען זיין אָנדענקען דורך אויפשטעהען פון די ערטער. עס ווערט בעשלאָסען איינצואָרדנען אין די נאָהענטסטע טעג א טרויער-אקאדעמיע.

דער פאָרזיצענדער דריקט אויס מיטגעפיהל אין נאָמען פון קאָמיטעט, דעם פרעזידיום מיטגליד פון ציוניסטישען קאָמיטעט, ה' צבי ליטווין צוליב'ן טויט פון זיין פרוי.

דער קאָמיטעט בעהמט דערויף צו קענטניש די מיטטיילונג, אז צוליבן ווילען פון פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ה' נחום סאָקאָלאָוו אין פוילען האָט דאס פרעזידיום זיך געווענדעט צו איהם מיט אן איינלאדונג צו בעזוכען לאָדז. דער ענטפער פון פרעזידענט סאָקאָלאָוו ווערט ערוואַרט אין די נאָהענטסטע טעג.

ה' שאפירא רעפערירט וועגען ארגאניזאציע און בודזשעט-ענינים. ה' ליטווין רעפערירט וועגען דער פינאנץ-לאגע פון דער ארגאניזאציע.

רעד. אוגער רעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט אדורכצופיהרען אן אקציע פון ווערבירען נייע מיטגלידער פאר דער ארגאניזאציע און לויט זיין פאָרשלאג ווערט געוועהלט א ספעציעלע קאָמיסיע פון די ה"ה: ליטווין, מרחיב, האלבערשטאט, רעד. אוגער, לעוו, א. יאָעל, י. פיקעלני און קארא.

ה' רינגארט רעפערירט וועגען דער קולטור טעטיגקייט, העברעאישע אָוונט-קורסען, פאָלקס אוניווערזיטעט א.אז.וו. אויף די קורסען זענען שוין טעטיג גרופען פאר אנפענגער און אוואנסירטע.

ה' קארא רעפערירט וועגען די אָפטיילונגען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע „אגודת ציון“ „דורשי ציון“, „בני ציון“ און בכלל וועגען דער טעטיגקייט פון די יוגענד-ארגאניזאציעס. עס ווערט בעשלאָסען צו העלפען אין די ארגאניזאציעס פערטרעטער פון ציוניסטישען קאָמיטעט.

ה' מרחיב רעפערירט וועגען דער אַרבייט פון קרן-קימת און אינפאָרמירט וועגען דעם בעפאָרשטעהענדען חנוכה-באזאר לטובת דעם קרן-קימת.

דער קאָמיטעט פערבעהמט זיך צולעצט מיט ענינים פון „החלוץ-הכלל-ציוני“ און מיט דעם בעריכט פון ה' טעמפעלהאָף וועגען קברי „הילו“. דערמיט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

ער לעבט מיט חשבון

אבער דער חשבון איז דורכאויס א פאלשער

(2) דער לאָדזער וואיעוואדישער אויספארשונגס-אמט האָט בעקומען א מעלדונג, אז מיט עטליכע וואָכען צוריק איז אין דעם גראַוועריאַנישטאָלט פון מענדעל קויפמאַן אין טאָמאַשאָוו געקומען עפּיס א יונגערמאַן, וועלכער האָט דעם גראַווער פאָרגעשטעלט א שריפטליכע בעפולמעכטיגונג און בעשטעלט ביי איהם א קיילעכדיגען מיליטער-שטעמפעל פון איינעם פון די פיכאָטע-פולקען.

אזוי ווי קויפמאַן איז מסופק געווען אין דער עכטקייט פון דער בעפולמעכטיגונג, האָט ער וועגען דעם ענין געמאָלדען אין דער פאָליציי, און אז דער יונגערמאַן איז געקומען אָפּנעהמען דעם שטעמפעל, האָט מען איהם פערהאַלטען.

ער האָט זיך אַרויסגעוויזען אז ער הייסט עוגעניוש זשאַרסקי, 32 יאָהר אַלט — א טשענסטאָכאָווער.

די אַדורכגעפיהרטע פאָליציייאישע אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אז זשאַרסקי איז די פאָריגע וואָך אַנגעקומען פון טשענסטאָכאָוו קיין טאָמאַשאָוו, וואו ער האָט זיך אַרייגעצויגען צו זיינע קרובים. זשאַרסקי איז א לאַנגע צייט אַרבייטסלאָז און ער איז שוין צוויי מאָל בעשטראָפט געוואָרען מיט טורמע פאַר שווינדעל און צואַיינגונג.

אויפ'ן פערהער האָט זיך זשאַרסקי מודה געווען אין זיין שולד, דערקלעהרענדיג זיין נאָכמאַכען דעם דאָקומענט און דעם שטעמפעל מיט דער כוונה צו בעקומען הנחות אויף די באַהנען. די בעפולמעכטיגונג האָט ער אַליין געפעלשט און אָפּגעשטעמפעלט האָט ער זי נאָך דאַן, ווען ער האָט געדינט אין מיליטער.

ער זיצט אין אַרעסט.

צוויי זיסע „טשאטשעס“

ווערען געמשפט ביי פערמאכטע טירען

(2) מיט א צייט צוריק איז איינגעפלאָסען אן אַנאָנימע מעלדונג אין דעם לאָדזער אויספאָרשונגס-אמט מיט דער בקשה, אז עס זאָלען צוגעמאַכט ווערען די „פריילעכע הייזלעך“ אויף קילינסקיעגאָ 40 און 43.

די שרייבער פון דעם אַנאָנים האָבען בעגריבדעט זייער בקשה דערמיט, וואָס אין די מיטאָגשעהן געהען אַרויס די פּראָסטיטוטקעס אין דרויסען און פערפיהרען די קינדער פון די שכנישע לאַקאַטאָרען און די פערביגעהענדע שול-יוגענד.

אין רעזולטאַט פון דער אָנקלאַגע זענען געשטאַנען פאַר'ן געריכט די צוויי אינהאַבערינס פון די דערמאָהנטע הייזלעך.

מחמת דער דעליקאַטקייט פון דעם ענין איז דער פּראָצעס געפיהרט געוואָרען ביי פערמאַכטע טירען, און ס'איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען פאָלגענדער אורטייל: די 37-יעהריגע רבקה באָרנשטיין (קילינסקיעגאָ 40) האָט בעקומען 6 חדשים צו זיצען, און די 40-יעהריגע חיה קאַגאַן (קילינסקיעגאָ 43) איז פרייגעשפּראָכען געוואָרען.

דריי מנובלים פאר'ן געריכט

זיי האבען זאלבאדריט פערגוואלדיגט און בערויבט א דארפס-הענדלערין

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט, ביי פערמאַכטע טירען, פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון דריי מנובלים, וועלכע האָבען דעם 28. יוני פ. י. אין דאָרף פּאַווליקאָוויצע, לעם לאָדז, אַריינגעשלעפּט אין גראָז די הענדלערקע העלענא לאַבענצקאַ, זי פערגוואַלטיגט און צוגערויבט ביי איהר 2 זל. מיט 10 גר.

דער פסק-דין פון קרייז-געריכט איז געווען: דער 19-יעהריגער יוזעף סטאַניקיעוויטש און דער 35-יעהריגער ריינהאָלד בריגהער — האָבען בעקומען צו א יאָהר טורמע, און דער 20-יעהריגער יוזעף סטאַניקיעוויטש — אַנדערטהאַלבען יאָהר.

טויט-שיכור'ער גנב

שלאגט און הרג'עט 2 פאליציאנטען

(א) נעהערנעכטען איז אויף כאָיני אַרעסטירט געוואָרען דער בעקאַנטער גנב קאַראָל שאַפּריק (פאַבריטשנע 4).

שאַפּריק איז בעת מעשה געווען טויט-שיכור און אין אַרעסט האָט ער זיך געוואָרפען שלאָגען די 2 פאָליציאַנטען, וועלכע האָבען זיך מיט איהם בשום אופן נישט געקאָנט אַן עצה געבען.

עס זענען אָנגעקומען נאָך פאָליציאַנטען און מיט גרויס מיה האָט מען איהם געקייטעלט די הענט.

צו די צוויי דורך איהם פערוואונדעטע פאָליציאַנטען האָט מען געמוזט אַרויסרופען פּאַגאָטאָוויע.

שאַפּריק'ן איז איצט נישט צו מקנא זיין!

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעהמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

מוזיקאל'ישע נאטיצען

גאספאר קאסאדא רעטשיטאל

איז קאַסאַדאַ דער גרעסטער וויאָלאָנטשעליסט פון אונזער צייט?

— ניין.

דען קאַסאַדאַ קומט אין דער צווייטער ליגע.

דער ערשטער איז בלי ספק פּאַבלאָ קאַזאַלס, און נאָך איהם קומט ערשט — קאַסאַדאַ.

נאָך קאַסאַדאַ, רעכענען זיך פון די גרויסע ענריקאָ מעינאַרדי, גריגאָרי פּיאַטיגאָרסקי, אָדער נאָר אונזער ליבער פויערמאַן.

נאָר אויב קאַסאַדאַ איז נישט דער גרעסטער איז ער נאָך פויערמאַנען דער ליבסטער, ווייל ער איז לויט זיין שפּילען מסתמא אויך... א ייד.

קאַסאַדאַ'ס זינגענדיגער ברייטער טאָן זיין אונגעהויער גרויסע טעכניק און זיין אייגענאַרטיקער הויך-מוזיקאַלישע אויפפאַסונג, פון אַלע מינים ווערק וואָס ער אינטערפּרעטירט שטעלען איהם אין דער רייה פון די גרעסטע מייסטער אויף דעם דאָזיגען אינסטרומענט.

קלאַסיש-רוהיג איז געווען באָקעריני און באַך, גלייך איבערגעהענדיג פון קלאַסיציזם און טרוימעריש ראָמאַנטיזם שומאַנ'ס — „פאַנטאַסטיש-שטיק“ און אזוי שטייגענדיג האָט דער קינסטלער אונז פאָרגעשפּילט, ליבע זיסע קאָמפּאָזיציעס געשריבען ספּעציעל פאַר דעם אינסטרומענט. און מיר האָבען געהאַט א גרויסען גענוס ווי פונם אמת'ן מייסטערי קאָנצערט.

„שירי זמרה“

פאַר אונז ליגט א אינטערעסאַנט מוזיקאַליש ווערק „שירי זימרה“, רעציטאַטיוועו מיט און אָהן באַגלייטונג פאַר סינאַגאָגען און שוהלען, קאָמפּאָנירט פון מ. בירנבוים.

מיר האָבען בכלל זעהר ווייניג ווערק פון דעם מין פאַר אונזערע סינאַגאָגען און בפרט גוטע — נאָך ווייניגער, נאָר געציילטע. זולצער, לעוואַנדאָווסקי נאָמבורג, רובין און זינגער - זענען קלאַסיקער, נישט פערשטענדליך און נישט צום הארצען פאַרן ברייטערן עולם, וואָס זענען נאָך בלב ונפש צוגעבונדען צו די אַמאָליגע שוהלען און דעם פרומען דאַווענען. דאָס זענען ווערק פאַר די אזויגערופענע פאָרטגעשריטענע סינאַגאָגען מיט גרויסע כאָרען און שטייפע קאָנטאָרען, פאַר וועלכע די אויבענדערמאָנטע ווערק איז א חלק און די איינציגע שטיצע ביים עמוד. ווינטראָוב, נאָוואַקאָווסקי, דונאַיעווסקי, ברון, מינקאָווסקי, א. בירנבוים און בערנשטיין זענען צוגענגליכער פאַרן עולם דורך זייער עלעגישען גרונד-טאָן און נאָך מעהר דורך די האַרציג-איניגע מעלאָדיען און האַרמאָניש-מאָדולירענדיגע רעטשיטאַטיוען, וואָס שעפּען זייער יניקה אין אונזערע טראַדיציאָנעלע נוסחאות. אָבער די דאָזיגע ווערק פון צווייטען מין זענען צו ווייניג פאַר אַלע שוהלען און פאַר אַלע יודישע קיבוצים, וואָס זענען פערשפּרייט אין דער גאַנצער וועלט.

דעריבער דאַרף מען וואַרים בעגריסען די פון מ. בירנבוימען פערפאַסטע „שירי זמרה“, אזוי טיף דורכגעדאַכטע און פאַר אַלעמען פערשטענדליכע, און איבערהויפּט אזוי נוצליך פאַר חזנים.

מ. בירנבוים, א ברודער פון גרויסען מוזיקער אברהם בער, איז אויך א בעדייטענדער מוזיקער און קאָנטאָר, אַלס למדן און חסיד קען ער אַלע נוסחאות, און אויף די נוסחאות בויט ער זיינע האַרציג-זאַפטיגע רעטשיטאַטיוון. די רעטשיטאַטיוון פערפליכטען נישט די חזנים צו האַלטען זיך שטרענג אָן זיי, ווי די רעטשיטאַטיוון פון די שטייפע קלאַסיקער, זיי בילדען פיל מעהר א מאָדוס און גיבען שטאָף די חזנים צו אימפּראָוויזירען שעהן און ערהאָבען. נאָך בילד און פאָרם פון די פון מ. בירנבוים מוזיקאַליש געדיכטעטע און אין ריטם און מעלאָדיש-פערפאַסטע קאָמפּאָזיציעס: „השכיבנו“ אין עף=מאָל, „ושמרו“ אין צע=מאָל, „אמר רבי אליעזר“, „כבודו“, וויפיל גיבען די דאָזיגע רעטשיטאַטיוען שטאָף פאַר חזנים צו אימפּראָוויזירען ווייטערדיגע תפלות אין שבת'דיג ערהויבענע שטימונג? און אזוי כמעט אַלע ווייטערדיגע רעטשיטאַטיוען און ווערק, וועלכע דער ענגער רוים פון די מוזיקאַלישע נאָטיצען ערלויבען נישט אויסצורעכנען שטימען און ערהויבען דעם גייסט ביי די חזנים און מאַכען א גרויסע ווירקונג אויפ'ן צוהערער, אזעלכע תפלות, אַרגאַמענטירטע מיט אזעלכע עדעל-שעהנע האַרמאָניע (קלאַוויר אָדער אָרגעל-בעגלייטונג) מיט אזעלכע טיף-עמפּפינדליכע, וואָס דרינגען אַריין אין דער נשמה, זענען ווערט אַלע אָנערקענונג און מוזען בעפּוצען יעדע סינאַגאָגע=ביבליאָטעק.

D–ski

היינט קאנצערט פון יאסעלע קאלאדני

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, קומט פאַר היינט דינסטאָג, 9 אָוועגד, אין פילהאַרמאָניע-זאַל איינאיינציגער קאָנצערט פון אַרטיסט יאָסעלע קאַלאָדני.

יאָסעלע קאַלאָדני איז זעהר גוט=בעקאַנט אין לאָדז נאָך פון זיינע פריהערדיגע אויפטריטען, ווען ער האָט פשוט איבערראַשט מיט זיינעם אייגענאַרטיגען זשאַנר. זיינע לידלעך זענען דורכאויס אייגענאַרטיג.

אין פּראָגראַם פון זיין היינטיגען קאָנצערט וועט קאַלאָדני אויספיהרען די שענסטע לידער פון זיין אייגענעם רעפּערטואַר.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז די ווערטער ווי אויך די מוזיק איז דורך יאָסעלע קאַלאָדני אַליין געשאַפען געוואָרען.

מעלדונג

האוניברסיטה העממית ע"י ההסתדרות הציונית בלודז.

היום, 14|11 בשעה 8.45 בערב באולם ההסתדרות הציונית, שרודמייסקה 29 הרצאה על הנושא: „ממלכת ישראל בתקופת החשמונאים“.

המרצה: העורך א. לובאשיצקי.

6221

זיצונג פון צענטראל-ראט פון „פועלי=אגודת-ישראל“

די טעג איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון פא"י אין לאָדז א זיצונג פון צענטראַל-ראַט פון פא"י אין פוילען.

געעפענט די זיצונג האָט ה. פ. לאַנדענבערג וועגען די גרויסע אבידות מיט די פטירות פון „חפץ חיים“, הרב מאיר שפּירא זצ"ל. זייער אָנדענק ווערט בעעהרט מיט אויפשטעהן.

די ערשטע זיצונג ווערט געעפענט דורך לייב פּראַם (וואַרשאַ). דעם ערשטען פּונקט פון סדר-היום „דער מצב אין דער בעוועגונג“, האָט רעפערירט פ. לאַנדענבערג; „אונזער שטעלונג צום אגודה=לאַנד - קאָנפערענץ“, רעפערירט י. צעדערבוים; וועגען א צענטראַל-פערמיטלונגס-ביוראָ, רעפערירט י. דייטש. „אונזער אַרבייט פאַר ארץ=ישראל“ פ. לאַנדענבערג. וועגען יוגענד-ענינים" י. פיגאָלאַ, (בעלכאַטאָוו).

די אָוונד-זיצונג איז פאָרגעקומען אונטערן פאָרזיץ פון פ. לאַנדענבערג. אין דער דעבאַטע האָבען זיך בעטייליגט: ל. פּראַם, פּרנס ש. סענדיק (וואַרשע), פיגולאַ (בעלכאַטאָוו) יעדוואַבני (בענדין), שייער (קאָנסטאַנטין) קאָזלאָווסקי, פעלצער (וואַרשאַ), נוסבוים, זילבערבערג (לאָדז) איינפעלד (בזשעזשין) ראַבינאָוויטש, שילדהויז, (לאָדז) פּושיטיצקי, לובלינער (אַלעקסאַנדער), דאַווידאָוויטש (פּיעטרקאָוו) פרענקעל (קראָקאָ) ליס, צעדערבוים, דייטש (לאָדז)

עס זענען אָנגענומען געוואָרען פערשידענע רעזאָלוציעס צווישען אַנדערע: צו עפענען אייגענע הכשרה=קיבוצים, צו פאָדערען פון דער „אגודה“ א קאָנטינגענט סערטיפיקאַטען.

זיד מקדים געווען...

(2) נאָך איידער עס האָט זיך געמאַכט אין לאָדז פּראָסט — האָט זיך שוין געמאַכט אין לאָדז א גליטש.

אזוי האָט זיך נעכטען — אויף זאַקאָנטנאַ נעבען נומער 12 — דער 43 יעהריגער סאַלאָמאָן בירענצווייג (זאַוואַדזקאַ 43) אזוי אויסגעגליטשט אז ער איז אַנידערגעפאַלען און זיך צובראָכען דעם רעכטען פיס.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל אויף דרעוונאָווסקאַ.

קלאנג-קינא
CAPITOL

היינט און פאלג. טעג!
די וועלט פון פאנטאזיע און חלומות
אין אויסטערלישען גרויל- און עקזאָטיש-
פולען מייסטערווערק א. ז.

די העכסטע מדרגה פון טעכניק און רעזשיסעריע. די גאנצע וועלט איז
בערוישט פון דעם דאָזיגען מייסטערווערק. :—: אין די הויפט-ראָלען:

„KING KONG"

רעאליזאציע פון
ע. שעלדזאק
לויט די ווערק פון
ע. וואלאס.

Fay Wray, Robert Armstrong, Bruce Cabot

און די 23-מעטערדיגע פערזענעניש KING KONG
אנהויב אין וואָכען-טעג 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג — 12.30 א זייגער בייטאָג

ווערקשטעל שירמס
— פון —
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19

במשפעלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און
מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען.
נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס,
אויך צו פערקויפען מאלאשען און באטען.

ביליגער ווי איבעראל
שענער און רעעלער
וואשט, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען
אלערליי אנצוגען, פאלטאס, קליידער,
סוועטערס אויך וועש
די ייִדישע
כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
2 מלינארסקא 2 (ביים ראָג בזשעזשינער).
פון 4 זל. א ווינטער-פאלטא, פון 1.50 זל. א קלייד,
פון 80 גר. ביז 1.20 א סוועטער, 15 גר. א קאלנער,
פון 50 גר. אנ'אויבערהעמד. ס'ווערט געפארבט
אלערליי דאמען- און הערען-גארדעראבען.

זיכערע הילה און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער-
גיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און
קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס אהן פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל
דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א
מענשען-קאפ, און עס פאלט אראפ אין דעם כיס
איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, זייט
פערדראָגען די קישקעס ווערט ער ברענדיג אי
שטערבליך. ספעציעלע נגמענע היילברעזש
בעזמטיגע; ויכער דעם שוואכסטען ברוך, אויך
פאר הויקערס, ליימונגען ספעציעלע היילגארטעלען
און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט-
פיס, ווי אויך קינסטליכע נעמענע פיס.
ספעציעלע טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

אכטונג!
זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע
קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט,
נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דאנק איך הערצליך דעם בעריהמטען ספעציאליסט-ארטאפעד ה' דיר.
י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, וועלכער האט דורך
זיין מעטאדע מיט גרויס ערפאלג אויסגעהיילט מיין טובערקולאזע טאכטער און מיט זיין
אויסגעצייכנעטען ארטאפעדישען גארסעט פערהיט פון א הויקער, וואס האט מיין
טאכטער געדראהט.
(—) **Janina Jezierowa,**
żona przodownika p.p.

קליינע
אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

איבערצוגעבען א געוועלב אויף
טראגוטא 2 מיט איינריכטונג. צו דער-
וויסען זיך אויף דער שטעל. בישט
טייער. 6227

2 מעבלירטע צימערן מיט בע-
קוועמליכקייטען ווערט געזוכט צו דינגען
אויף מאנאטליך. אפערטען אונטער „מעב-
לירטע צימערן". 6226

א צימער צו פערמיטען פאר א
פארפאלק אדער פאר 2 יונגעלייט, צי-
געלנאַ 15, וו. 30. 6214

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר
א בעסערן יונגערמאן אין אפצוגעבען
אין צענטרום שטאָט ביי א אינטעליגענ-
טער פאמיליע. צו דערוויסען זיך אין אדם.

3 pokoje z kuchnią z wszelkiemi wygodami poszukiwane. Oferty sub. „M. D. S." do adm.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער
טער נייער צו קאמפלעט-מילך-באלעבאס.
פיעטריקאווער 21, פראנט, 2-טער שטאק,
וואוינונג 5. 6223

ס'איז נויטיג א גוטע וואורשט-
שניידערין. זיך צו ווענדען אין דער
אדמיג. פון דער צייטונג. 6219

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע
מאשין-שטיקערין ביי י. בוכבינדער, אלעק-
סאנדריסקא 11. 6218

א קוואליפיצירטער שטריקער-אר-
בייטער קען זיך מעלדען קילינסקיעגא 4
וו. 20. אנ'8-ער שטריק-מאשין זוך איך
צו קויפען. 6218

פערשידענעס

א קוואליפיצירטער שטריקער נעמט
אהיים ארבייט אויף א 9-ער מאשין
אויף לייך ווי אויך רענדער. זגערזשער 38
וו. 34. 6218

Zaginiony został czek na Zł. 200— № 889 na wyst. H. Baumwol, Spółdzielczą Kasę Handlową w Warszawie. 6216

ענערגישע פערזאנען קענען פערדינען
ביז 1000 זל. א מאנאט. אינפארמאציעס
ערטיילט: Towarzystwo Bankowe w Grodnie, ul. Hoowera 9. 6108

אנאנסען
— אין —
נייעם פאלקסבלאט
האבען דעם
גרעסטען ערפאלג.

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען
פאר איבערגע-
מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי און
אויף נייע היטען צו
געדענקט די אדרעס
3.50
„TOLA"
23 Zawadzka 23

צו די בילדיגסטע פרייזען!
קען יעדער איינער זיך פאטאגראפירען
אין דעם ערשטקלאסיגען
קונסט-פאטאגראפישן אנשטאלט
„פאלאניא"
11 יערזשעגא 11
6 פאס-פאטאגראפיעס, דאפעלט רעטושירט,
ברויך, אויף זיידע-פאפיר קאסט נאר 1 זל.
4 פאסט-קארטען,
די בעסטע אויספיהרונג . . . . 3 זל.
ווי אויך א שעהן פארטרעט פון 2.50 אן.
בעמערקונג: צו יעדער אויפנאהמע קאנט
איהר בעקומען שעהנע ארטיסטישע קאסטיומען אהן
צוצאהלונג. מיט אכטונג
„POLONJA", 11 Jerzego 11
איינגאנג דורך׳ טויער, נומערסאן
לאדז, יערזשעגא 11.
צופאהר טראמוואי נומער 3.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער
און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג
פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

כירורגישער קאבינעט
— פון —
Dr. med. **A. FOKSZAŃSKI**
Piotrkowska 101, tel. 210-76.
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אווענד.
אפעראציעס, אפאטורונקעס, קאטאר, דיאטערמיע
א. ז. וו. לעמשניצע-פרייזען.

DR. MED.
FAMILIER
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 62
נעהמט אן פון 12.30 ביז 1.30 בייטאג
און פון 6.30 ביז 7.30 נאכמ.

וויכטיג
פאר קליין-פאבריקאנטען!
איך נעהם אן
צו שערען קעטען
ווי אויך צו טרייבען אלע סארטען
גארן. פולע פעראנטווארטליכקייט און
רעעלע אויספיהרונג.
לאגעווניצקא 4, וו. 8, פראנט.

Poradnia
WENEROLOGICZNA
הויט און וועערישע קראנקהייטען
זאוואדזקא 1
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד,
זונטאג און חגאות פון 9-2 מיטאג.
א וויזיט 3 זל.
פון 11-5 נאכמ. נעמט אן אן אייגענער
דאקטאר.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער
און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג
פון מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9
אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

כעמיש-באקטעריאלאגישער
לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
טעל. 230-85
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע
אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א. א.

נעזונט איז אנ'אוצר
Primeros
PREZERWATYWY
איז די גאראנטיע פארן געזונט

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעציאל-ארצט פאר אינערליכע
קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15

שלאסעריי-ארבייטען,
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
מאשינען - טיילען
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען
ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
אנדולאציע און מאניקור
ביי קערש, סקווערא ווא 15

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפאטורונקעס, היילט זשילעקעס א. ע. וו.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו.
לעמשניצע-פרייזען.

Dr. med.
RUBINLICHT
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
פילסודסקיעגא 23.

לעכער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

א לאנגיעהריגער
מיליטער-בעאמטער
ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגע
פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד
וועלכע האבען צ"ב וועלכע עס אין
סיבות נישט דערכנעמאכט דאס מיליטער-
דינסט. :—: ספעציאליסט אין שרייבען
פון ביטעס פאר
איינציגע שפיליערס
ב. מאן פיעטריקאווער 10

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געווארען איבערגעטראגען
אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.
לעמשניצע-פרייזען.

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאנדערגעשיקט איבער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—... פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . —60 . . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . —18 . . . . .
נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. פעלדונגען — 10 גר. א ווארט

אבאנעמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש
מיט אפטראגען א היים. אויף דער
פראווינץ — 5 זל. א חודש. אין
אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט
פרינציפיעל דעם אינהאלט פון
דער אנאנס בערעכטיגען נישט
צום איבערדרוקען די אנאנס אדער
צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר
מין פון די אנאנסען איז דער
פערלאג נישט פעראנט-
ווארטליך. די אדמיג. איז
אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.